

81

ВЕЛИКО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Комисия по изработване на проект за
Конституция на България

ПРОТОКОЛ

На 5 юли 1991 г. се проведе заседание на Комисията за изработване на проекта за Конституция на България при

ДНЕВЕН РЕД:

1. Обсъждане на на проекта за Конституция на България. Към протокола се прилага списък на присъствувалите. Заседанието беше открито в 9,30 часа и ръководено от господин Гиньо Ганев - председател на комисията.

- 0 -

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: С предложението на господин Румен Воденичаров и на господин Юрий Борисов ще се занимаем малко по-късно. Сега да вървим нататък. Съгласни ли сте малко по-късно да ги гледаме?

ГЛАСОВЕ ОТ ЗАЛАТА: Да.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Общото впечатление, имам предвид и общественото, тези, които са по-толерантно настроени, е, че вчера слушалите радио казват, че действително по Конституцията се работи сериозни с тежки разговори, отговорно, а не с желание да се претупват работите. Много съм доволен, че вчера при тези безкрайно много предложения, ние минахме едни от най-тежките глави и то добре.

Преминаваме към глава трета.

Има думата господин Стоилов.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: В чл. 63, ал. 2 ставаше дума за една редакционна поправка. Вместо "прекратяването" да се говори за отпадане на обстоятелствата. Срокът за пълномощията му се продължава не до

д

ДП/ЗТ

прекратяването, а до отпадането на тези обстоятелства. Нищо не се променя в смисъла.

За чл. 64 също има редакционно предложение. Тук се говори за условията за избиране на народен представител. Текстът да бъде (чета само предложението за изменение в ал. 1): "... няма друго гражданство и в продължение на последните десет години има българско гражданство или е имал българско гражданство по рождение."

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Идеята е много по-голяма.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Това предложение виждам, че има само двадесет подписа.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Не са копирани целите. По четиридесет са. Стефан Стоянов обиколи много народни представители (дори и аз съм го подписал) и се иска една засилена гаранция от гледище на българското гражданство, като той извади и американски конституции, други - не ми се връща към тази тема. Нека да обсъдим, за да имаме все пак становище.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Чета целия текст в предлаганата нова редакция. Чл. 64, ал. 1: "За народен представител може да бъде избран български гражданин, навършил 21 години, който не е поставен под запрещение и не изтърпява наказание лишаване от свобода, няма друго гражданство и в продължение на последните десет години има българско гражданство, или е имал българско гражданство по рождение.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: По текста - кой иска думата? Има думата господин Обретенов.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Решително съм против тази поправка. Не зная в Американската конституция и закони да има такова ограничение. Там ситуацията е съвсем друга. Това е народ на емигранти. При нас положението е съвсем различно. Въпросът е и политически. Това означава ние да лишим от възможност да кандидатстват всички тези емигранти, на които ние сега признаваме пълни граждански права и искаме да ги приобщим към нацията. Освен това става дума за народен представител. Това би било неполитично и юридически неиздържано.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Други становища? Има думата господин Грозданов.

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Господин Обретенов не е прав. Той пропуска това, че е казано "да са имали българско гражданство по рождение". Всички емигранти са имали българско гражданство по рождение,

ако не са го загубили, а болшинството от тях не са го загубили. Това опасение отпада.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Не ми се иска да кандидатстваш за народен представител с такива допълнителни аргументи.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Допълнителната идея е, че се изисква десет години да е бил български гражданин.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Тези въпроси би следвало да се оставят да бъдат разрешени от волята на избирателите, на политическа основа да бъдат разрешени.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Други становища, господа?

СТОЯН СТОЯНОВ: Създаваме една допълнителна трудност. В чл. 24, ал. 3 ние провъзгласихме принципа, че българският гражданин по рождение не може да бъде лишаван от българско гражданство, така че по-добре нека да си остане чисто така, както е.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Да остане, както е.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата господин Миланов.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Ограничава излишно политическите свободи. Не виждам какво е съображението.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Дюлгеров, отбележете това като аргумент. Други становища?

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Конюнктурни са съображенията.

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Основното съображение на Стефан Стоянов е това, че даден гражданин може да придобие тази година българско гражданство и да кандидатства за народен представител. Това беше основното съображение. Аз също съм подписал предложението, но и на мен ми се струва, че определено стават ограниченията. Неполицитично е.

ЙОРДАН АНДРЕЕВ: Щом авторите сами не си поддържат предложението, очевидно е, че то не е целесъобразно и практическите съображения, които се имат предвид, не натежават въобще. Поначало мястото на една такава разпоредба е в избирателния закон.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Не, не може в избирателния. Има думата Емилия Друмева.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Подкрепям да остане, както е в текста. Подкрепям всички изразени съображения, че целите, които преследва изменението, не се оправдават. Натежават излишно.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Да се намерят добри аргументи по същество, а не такива чувства.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: В чл. 64 мисля че след думата "не е поставен под запрещение" трябва да сложим запетая и съюзът "и" да отпадне, тъй като там не става дума нито за "и", нито за "или"...

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Да, това са две различни хипотези.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Това може и да не го внасяме, но нека да се има предвид.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Това е редакционна корекция.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Това са все ограничителни самостоятелни условия.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Кумулативно ли е това?

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Разбира се, кумулативно е.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Запетайката малко лошо граматически стои.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Следващо предложение?

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Чл. 66 - предлага се нова алинея 3. "Мандатът на народен представител, който се е отклонил от изпълнението на задължението си за срок повече от един месец се прекратява по решение на Конституционния съд след искане на Бюрото на Народното събрание или на една десета от народните представители." Веднъж се разисква по това предложение.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Кой го прави това предложение?

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Нора Ананиева. Това е едно от старите предложения.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Николай Павлов да изясни погледа си.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Не бива такива политически конюнктурни съображения да ни ръководят когато правим Конституцията. В края на краищата, това е тотално ограничаване на правата.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Само да допълня: това го разисквахме и доколкото си спомням госпожа Нора Ананиева каза, че го оттегля. (В залата влиза госпожа Нора Ананиева) Госпожа Ананиева, обсъждахме този въпрос - ще се оттегли ли това Ваше предложение, или не?

НОРА АНАНИЕВА: Между впрочем, идеята не е моя. Тя дойде от страната на независими депутати. Аз само я подкрепих.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Господин Ганев, аз бях я предложил на шега, дори бях предложил в Закона за изборите да предвидим невъзможност да кандидатстват...

НОРА АНАНИЕВА: Това не са шеги. Въпросът е много сериозен. Ние го консултирахме и в други парламенти, тъй като хората нямат това явление - не могат да си го представят. Те нямат изработени механизми.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Нора, поканете ги тук, за да си го представят.

НОРА АНАНИЕВА: Изсмяха се. Тук искам да уточним дали има четиридесет души за него?

НОРА АНАНИЕВА: Има, разбира се.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Не е удобно да го приемаме, но да ви кажа, че и аз с болка констатирам, че ние махнахме института на отзоваването - добре, но ние се изправяме пред една невероятна ситуация. Утре в един нов парламент на едно малцинство не му харесват изборите - отива си.

Третият път - трето. Тя тук е права. Искам да си помислим за в бъдеще как да намерим някаква формула, но не е това.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Ако не е това - няма друго.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Какво означава това - един месец не изпълнява задълженията си?

НОРА АНАНИЕВА: Добре, три месеца пишете.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Не е въпрос за това, въпросът е за принципа.

ПЕТЪР СТАЙКОВ: Може да се обсъди някаква формула в избирателния закон действително.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Там бяха чл. 85 и 86 - как се отзоваваха. Това са последни текстове там. Това беше във връзка с оставката.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Отзоваването е още по-парадоксално.

ПЕТЪР СТАЙКОВ: Можем да го вкараме като депутат, който е отстъпил от клетвата си, отстъпил от парламентарните принципи и не може да се кандидатира за следващия мандат. Мисля, че в закона трябва да търсим формулата, а не тук.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата господин Стоилов.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Можем да потърсим единствено в Конституционния съд разрешение.

НОРА АНАНИЕВА: Да, това евентуално беше идеята. Така е и записано. Поставя се искане от определени лица, сезира се Конституционния съд, който се произнася.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Може ли да ги задължи да се явяват? Нищо не може да направи и Конституционният съд. Той ще се произнесе, че е противоконституционно.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Проблемът е в това, че ние се сблъскваме с едно явление, срещу което няма никакви юридически средства за противодействие, но от друга страна включването на такова правило като че ли отново ще подсказва, че нашата Конституция се отнася за други времена, които са отминали в останалия свят. Никъде другаде няма подобни разпоредби. Не би имало пречка в общия дух на Конституцията Конституционният съд да се занимава с такива въпроси, защото те представляват нарушение на депутатската клетва. Ние не сме предвидили какъв род компетенция на Конституционния съд, и на практика и там няма възможност механизмът да действа. Като че ли това ще зависи по-скоро от способността на един бъдещ парламент да налага строги санкции. Санкциите да бъдат по линия на вътрешните правила за действие, така че да принуждава един или друг член да бъде народен представител.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Такава разпоредба е неуместна. Неуместна е по простата причина, че ние нарушаваме основния принцип - единствен източник на правомощията на депутатите е волята на избирателя и следователно ние не можем да подменим волята на избирателите с решения даже на Народното събрание. Вторият момент, който е много деликатен, е, че можем да създадем условия, при които при една ненормална ситуация, не изключвам и такава като сегашната, мнозинството може във всеки случай да намери повод да лиши с тези претексти и на това основание от мандат депутати от определени други групи. Единственото въздействие тук трябва да бъде чрез политически средства - чрез избирателите и чрез политически средства, чрез политическите партии и чрез други политически средства - чрез пресата, чрез общественото мнение, от една страна, втората е - чрез правилника и средствата, възможностите за дисциплинарната дейност на правилника за работата на Народното събрание.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Дюлгеров, в мотивите да се каже, че това при един подобрен правилник с ясни становища и силни санкции плюс общественото мнение, за което говори господин Миланов.

ТОДОР ЛЮЦКАНОВ: Не зная дали звучи много приятно, но ако добавим в клетвата във всичките си действия да се ръководи КП

от интересите на народа и добавим нещо за задълженията на народния представител, тогава вече клетвата става мотив...

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Ние пак не се разбираме по основен въпрос. Аз съм получил вота си от народа. Вие искате да дерогирате вота на моите избиратели.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Не, той предлага много разумно да се види.

НОРА АНАНИЕВА: На това се позовават и тези, които напуснаха парламента - на това, че народът им е казал: "Напуснете!" С изключение на едни нормални избори няма друг вариант да се провери дали народът е доволен или не е доволен от действията на своите избиратели. Ние съзнаваме, тази идея я обсъждахме след като ни беше дадена, че няма да стане, че може да провокира най-малкото мен да ме бият, но така или иначе би следвало да се чуе определена загриженост за едно явление, което няма противодействие.

Второ, трябва да се насочи към действието на правника, тъй като ние сега не прилагаме и правилника. Вие може да съкратите на Венцеслав Медарски 50 и няколко лева надница, но той в хотел "София" харчи 2400 лв. на държавата.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Уж се взе решение и това да махнем.

НОРА АНАНИЕВА: 80 лв. му е само една нощувка. По пътя, връщайки се от едно събрание, чувам, че група народни представители, между които и моето име, внасят един текст за средствата за масова информация, което предвижда контрол, цензура и други. Нека този текст да се поднесе по начин, който да не разкрива някаква изкривяваща сегашното Народно събрание идея.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Аз ще представя достатъчно сериозно, за да натези като политическо становище и да препратим към решаването му.

Следващото предложение?

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Член 67, ал. 1. Предлага се думите "държавна длъжност" да се заменят с "длъжност в държавните органи". Става дума, че понятието "държавна длъжност" не се употребява в законодателството. Може би "държавна служба" е най-точното, дори не е точно, както е в прочетения текст, а да го заменим с "държавна служба", без това да се внася на обсъждане.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Следващото предложение, господин Стоилов?

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Член 83, точка 1 се предлага тълкуването да отпадне като правомощие на Народното събрание. Всеки автор на актове може да ги тълкува автентично, но това тълкуване в случая не е необходимо да има нормативна природа. В противен случай съществуват рискове да се подмени волята, изразена в самия законодателен акт. Тъй като тази компетенция е по-скоро остатък от досегашната система, би трябвало тълкувателната дейност да бъде съответно към Върховния съд и Конституционния съд, доколкото ще обвързва...

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Това е предложението, което и аз съм направил, но наистина тълкуването трябва да падне върху него.

Има думата госпожа Друмева.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Смятам, че просто не е необходимо изрично да се записва, и то на един ред, в една и съща поредност, и, че приема, допълва и изменя законите и ги тълкува. Той ги тълкува като автор на тези актове и това важи със същата сила и за Министерския съвет, който си тълкува постановленията, и за министъра да тълкува своите наредби. Съществува опасността, ако го запишем, да се получи едно затрупване на Народното събрание с искания за тълкуване на несъвършени актове от по-рано, които тълкувателни решения могат да създадат известна несигурност с действащото законодателство.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Не е въпрос само за натрупването, а принципът.

Има думата господин Грозданов.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: На един ред не трябва да има.

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Тук става въпрос за автентичното тълкуване. Това си е правно понятие в оборот.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: То не пречи.

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Моля Ви се, тези опасения, които имате Вие, може да се ограничи броят, местата или длъжностните лица, които имат право да сезират Народното събрание да излезе с тълкувателно решение. Не всеки може да иска Народното събрание да даде автентично тълкуване.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Грозданов, мисълта е, че всеки тълкува себе си: Министерският съвет тълкува разпоредбите...

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Не е автентично.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Става дума само за законите и за неговите актове. Само за това става дума.

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: За законите, разбира се.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: В такъв случай Министерският съвет тълкува автентично своите постановления. Ние това не го записваме изрично.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата господин Росен Хубенов.

РОСЕН ХУБЕНОВ: Тъй като аз самият съм разколебан дали точно тук му е мястото на понятието "тълкува" - на този ред, но бих искал да придам още малко релеф на проблема. От една страна, едва ли някой тук оспорва компетенцията на Народното събрание да тълкува своите актове, но от друга пък - съществува реална опасност едно ново Народно събрание, тълкувайки...

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Уж тълкувайки...

РОСЕН ХУБЕНОВ: Да, уж тълкувайки ги, да подмени тяхното съдържание.

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Има Конституционен съд за това нещо.

РОСЕН ХУБЕНОВ: Може би затова трябва да помислим как да решим по-вярно този проблем - хем да не отнемаме възможността за автентично тълкуване, хем да не дадем възможност...

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Росене, въпросът е, както твърдим ние, които сме подписали, че като не се напише, не се отнема това право.

Има думата господин Обретенов.

РОСЕН ХУБЕНОВ: Аз не съм сигурен обаче, че това е така. Аз не съм сигурен, че след като е гласувано вече веднъж на второ четене и ние с вота си го премахнем, дали после няма да се тълкува (понеже става дума за тълкуване), че тази компетентност се отнема на Народното събрание, тъй като са дадени нови държавни органи, които имат такива компетенции.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата господин Обретенов.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Господин Хубенов, няма такава опасност. Самите мотиви към отделните текстове, както и разискванията, имат своето значение при тълкуването. Според мен ние не трябва

да имаме спор, поне между юристите, по този въпрос. Така, както е формулиран текстът, това означава, че тълкуването е източник на право. Това е основният въпрос. Това не е източник на право и не може да бъде източник на право. Никой не отрича правото на който и да е орган да тълкува своите собствени разпоредби. Автентичното тълкуване, за което спомена, ще има. То ще залегне в мотивите на Конституцията, но тук ние трябва да махнем този текст - "тълкува".

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата господин Стоилов.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Аз предлагам компетенцията по тълкуването да падне (тук съм се подписал и аз), защото рискът е, че Народното събрание вместо да създава закони там, където иска да промени своята воля, то в някои случаи, за да заобиколи тази процедура или по други причини, може да тълкува. Аз си спомням даже един конкретен случай, който беше към Закона за собствеността на гражданите, за тълкуване на чл. 10, ал. 2 или за нещо подобно, ако не ме лъже паметта. Всъщност, с това тълкуване се създаде една нова разпоредба по същество и ако ние искаме да създадем разграничение между тълкувателната дейност, който е по-скоро присъща на органите, които ще прилагат законите и и трябвало и там да се отиде главно към Върховния касационен съд във връзка с компетенциите му за точно и еднакво прилагане на законите - той да запази сегашните си възможности, което се подразбира и от досегашния текст. Аз съм съгласен с това, което се посочи, че тълкуването на Народното събрание би могло да има значение само като допълнителна дейност, която се съдържа в мотивите към един приет акт, но не и като някакъв самостоятелен акт, който поражда допълнителни юридически последици.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата господин Павлов.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Аз искам да ви върна към нещата в друг аспект. Ние въведохме това понятие "тълкува", но не го обезпечихме, не създадохме механизъм кой и кога може да сезира Народното събрание, за да даде такова тълкуване. Щом няма механизъм, аз тръгвам по формалния критерий, ние не можем да го оправдаем като съществуване. Ако го оставим като текст, трябва да се създаде механизъм кой кога и по какъв повод може да сезира Народното събрание, за да поиска тълкуването. Ето защо, в случая е по-лесно да махнем тълкуването от текста, вместо да създадем специалния режим.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Ако някой в залата каже: "Дайте режима!"

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Аз ще го кажа.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата господин Стайков.

ПЕТЪР СТАЙКОВ: При какви случаи възниква проблемът за тълкуването. В случай, че има някаква неяснота в текстовете, че те могат да се тълкуват най-малкото двусмислено. При това положение, без да имаме тази компетенция "тълкуване", Народното

събрание по установения, традиционен механизъм, може да изрази своята воля чрез изменение или допълнение в този закон, който се иска да се тълкува. Това е по-стабилната процедура, която не позволява да се заобикаля законът с тълкувателно решение, а просто ако се налага някакво такова уточняване, то трябва да се направи в самия закон.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Ако се стигне до едно такова тълкуване, което фактически променя смисъла на закона, този акт на Народно-то събрание също подлежи на контрол от Конституционния съд, но вместо да усложняваме живота на самия Конституционен съд, по-добре е да изоставим тук записването на това правомощие, защото в крайна сметка никой не може да ме лиши от суверенното ми право да дам тълкуване, но то ще бъде по мое желание, а не по нечие разпореждане, искане или желание.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: И като задължение.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Точно, отпада елементът "задължение".

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата госпожа Друмева.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Предлагам цялата процедура по тълкуването да се опише в бъдещия правилник: кой има право да сезира, как точно става произнасянето по едно тълкуване, което излиза със своеобразен акт.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Това значи да остане текстът тука ли?

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Не, не отпада.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Защо пада? Кажете това защо пада? Правилникът е подробности.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Защото не е необходимо така, както е записано, от това следва, че това е едно специфично правомощие, което има същата природа, както приема и изменя, същия ранг, което не е така, и че представлява източник на право, а тълкувателните решения на източник на право.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Ако позволите, искам да продължа аргументацията. Вторият аргумент е, че правоприлагащият орган, а именно Върховният касационен и Върховният административен съд като органи...

НОРА АНАНИЕВА: Тълкувателните решения даже на Върховния съд на общото събрание също са източник. (Възниква спор, няколко души говорят едновременно).

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Тъкмо това е аргументът, че правопрilagият орган, третата власт, тя дава тълкуване на закона.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Има много видове тълкуване.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Те тълкуват законите. Касационният съд също ще тълкува законите, но то не е автентичното тълкуване, а с отпадането тука от този текст на тълкуването, автентичното тълкуване се отрича. Няма нормативна база.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря за всички обяснения. Предлагам да гласуваме в комисията да падне тази дума - никой не отнема правомощието на парламента, както каза и господин Миланов. Така ли е?

Който е съгласен да падне това, а не да падне правомощието с аргументите, моля да гласува с вдигане на ръка. Против?

17 за, 2 против, 3 въздържали се.

Благодаря. С други думи, искат се солидни аргументи.

По нататък, господин Стоилов?

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Има предложение за допълване на компетенцията на Народното събрание в т. 10, където се казва, че разрешава изпращането и използването на...

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Кой член е това?

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Същият член, т. 10. "Използването на български въоръжени сили извън страната..." - ние го обсъждахме, приехме го тук, само ще го прочета. След това се добавят и думите "както и пребиваването или преминаването на чужди войски на територията на страната".

ЖИВКО МИЛАНОВ: "През страната..."

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Не, понеже пребиваването не може да бъде "през територията"...

ГЕОРГИ АВРАМОВ: Мисля, че всички такива действия са на база на двустранен или многостранен договор, който ще бъде регистриран от парламента, така че това е едно допълнително описание, макар че нищо не пречи.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Няма гаранция, че винаги те ще са продължение на някакви договори.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Ами, ако не са въз основа на договори?

ГЕОРГИ АВРАМОВ: А на какво? Тогава ще бъде обявяване на война.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Аврамов, добре допълнен текст - може без договор да стане, може инцидентно да се яви нужда.

Чуйте следващото предложение, което ще прочете господин Стоилов.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Следващата точка - единадесета, където се предлага да отпаднат думите "по предложение на президента". Когато Народното събрание обявява военно или друго извънредно положение. Мисля, че това е целесъобразно, защото различни могат да бъдат субектите на тази инициатива.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Аз съм автор на това предложение и заедно със съответното предложение, когато прави президентът това. Каква е идеята? Защо Народното събрание ще бъде обвързано с едно предложение на президента да обяви извънредно или друго положение? Ако не го направи това предложение? Ако приемем това тук, аз правя и другото предложение, но освен мен има и още 15 юристи - защо пък, когато президентът по изключение обявява (когато Народното събрание не заседава) трябва да има непременно предложение на Министерския съвет. И там не трябва да има никакво предложение. Там има другата гаранция, че то веднага се одобрява от парламента. Това е смисълът на това, което се чете заедно с другото.

По това предложение има ли други съображения и становища?

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Искам да допълня още един аргумент, защото в компетенцията на Народното събрание никъде не се казва по чие предложение то приема някакви актове. Това е едно паразитно изключение.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Имам въпрос към вносителите. За обявяване на военно или друго извънредно положение може ли президентът да сезира Народното събрание и то да вземе становище?

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Може.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Откъде може?

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Може, но не е задължително. Има думата госпожа Друмева.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Добре, но къде пише, че Народното събрание трябва да вземе становище по този въпрос? Не е така.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Той има право на обръщение към парламента и може да се обърне, за да обяви военно положение.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Уважаеми дами и господа, подкрепям предложението така, както е направено. Искам да добавя и още едно предложение към него, което е именно и в подкрепа на това да не е изрично необходимо предложение на президента. Във второто ми предложение за съединяване на т. 9 и 11 от същия текст в едно, тъй като едната - 9, предвижда обявяване на война и сключване на мир, а 11 - военно или извънредно положение - т.е. това са случаи, които са близки по необходимост от спешно решение и от решение от изключителна важност, ако бъдат обединени - решава обявяване на война, на военно и на извънредно положение, както и сключване на мир и всички тези въпроси, които са едно изключение от нормалната процедура, за тях да бъде предвиден специален нормативен акт - най-правилно закон. Да добавим: "Компетенциите и ограниченията при война, военно и извънредно положение се уреждат със закон."

Законът ще предвиди кой има право да сезира, какви точно ограничения, в каква сфера навлиза - т.е. законът ще изчисти всички тези въпроси, които възникват тук с оглед на сезиране, прекратяване, срокове и т.н.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Първо, имате думата по предложението. Има думата господин Обретенов.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Аз изказвам известни съмнение относно целесъобразността, най-мекко казано, на това предложение - за отпадане на пасажа "по предложение на президента" в т. 11. Какво имам предвид? Поначало някой трябва да поеме инициативата за въвеждане на извънредно положение. Кой ще бъде този? Народното събрание е малко тежко подвижен орган. Той е орган, съставен от различни политически групи. Той не може да действа бързо и ефикасно. Поначало, според тази Конституция, която вече утвърдихме на второ четене, президентът е главнокомандуващ на въоръжените сили. Той би следвало да взема бързите решения, а тези решения обикновено при въвеждане на военно или извънредно положение се налага едно ефективно и бързо действие. Затова аз смятам, че именно така, както е формулирано, така е най-рационалното и най-правилното разрешение. Освен това, бихме могли да помислим инициативата да не отпада от Народното събрание, но поначало

това да бъде прерогатив на президента и е правилно да бъде прерогатив на президента, щом ние признаваме качеството му на върховен главнокомандуващ.

Освен това в ал. 5 също се казва, че президентът обявява по предложение на Министерския съвет... Може би трябва да ги изчистим тези работи. Аз съм съгласен, че може би не трябва да се лишава Народното събрание от тази компетенция, но по принцип тя трябва да принадлежи на президента.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Защо беше записано "по предложение на президента"? Нека да обмислим този въпрос. Тъй като обявяването на военно или извънредно положение от парламента трябва да стане с някакъв акт, а актът ще бъде закон. Законодателна инициатива знаем кои имат: Министерският съвет, респективно народният представител. Президентът няма законодателна инициатива поне както е по проект. Следователно, Народното събрание, за да вземе решение за обявяване на военно или извънредно положение, което ще стане със закон, трябва да има съответна законодателна инициатива, а президентът няма такава. Ако не е записано "по предложение на президента" следователно президентът не може да сезира Народното събрание и Народното събрание да бъде задължено да вземе едно такова решение.

Още нещо, което господин Обретенов каза тук: главнокомандващият е президентът, той отговаря за цялата сигурност на страната, за вътрешния ред и т.н., така че има разум т. 11 да остане в сегашната си редакция. Друг е въпросът, че освен президентът би могло Министерският съвет и тези, които имат законодателна инициатива...

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Не, това не се обявява със закон. Говоря за законодателната инициатива.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Добре, може да напише обръщение, може да напише писмо, но това означава ли, че парламентът е длъжен да се събере и да вземе отношение по неговото обръщение и по неговото писмо? Не е задължен, ако не е написано.

ТОДОР ЛЮЦКАНОВ: Аз съм за отпадане на тези думи. Обръщам внимание, че в крайна сметка същественото е решението на парламента. Кой прави предложение - от това нищо не произтича, само произтича едно ограничение, че трябва да има такова предложение. Най-бързото правене на предложение с нищо не придвижва въпроса, тъй като, все едно, парламентът трябва да вземе решение.

Нека да няма накова условие. Всеки може да направи достатъчно, за да може да въздейства на Народното събрание. Мотиви може да има всеки, но Народното събрание решава.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Аз искам да защита съществуването на текста по следните съображения:

Първо, президентът е най-тясно свързан с военната организация, военния съвет, министъра на отбраната. Следователно, той получава най-директната информация по въпроса.

Второ, не забравяйте, че военно или извънредно положение са нещо, което не съществува от момента на неговото прогласяване. Това е фактическо състояние, аз само го констатирам с един акт. Този акт е констативен.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Това не е точно, извинявайте, че Ви прекъсвам, господин Павлов, но ако прочетете ал. 5 на чл. 100, ще видите, че не така.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Не е така чисто теоретично, а на практика как е? Ако Вие се съмнявате в това, че президентът би превишил правата си или би постъпил недобросъвестно, защото това е, в края на краищата, аргументацията, недобросъвестно поведение на президента, не забравяйте, че едно от правомощията на Конституционния съд е да го съди тъкмо за това.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Това ще бъде тъкмо след приключване на извънредното положение.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Имайте предвид едно нещо: аз подчертавам това, че военното положение е фактически акт, а не прогласяване на акт. Настъпването на чуждите войски създава...

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: То не е задължително свързано с предложението. Това е идеята. Господин Корнажев, имате думата.

ПЕТЪР КОРНАЖЕВ: Аз мисля, че проблемът не се поставя така - дали президентът ще превиши властта си. Проблемът се поставя дали президентът ще бездейства.

ЧАВДАР КЮРАНОВ: Да, точно така.

ПЕТЪР КОРНАЖЕВ: Ако президентът бездейства и понеже парламентът не е получил от президента предложение, си мълчи. Този текст при всяко положение трябва да го префасонираме и може би, примерно казано, да падне.

ПЕТЪР БЕРОН: Бяха дадени вече необходимите аргументи за оставане на целесъобразността от инициативата на президента в случая, но тя може би трябва да бъде дублирана с механизъм за самосезиране на събранието от една десета от народните представители, ако тези действия на президента по една или друга причина не последват, а е очевидна необходимостта от такава мярка, може би ще трябва да се дублира възможността президентът да сезира събранието и да поиска от него това да бъде поискано и от една десета от народните представители. Самосезиране на събранието - механизъмът на самосезирането не е ясен тук. Помислете за това.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата господин Андреев.

ЙОРДАН АНДРЕЕВ: Аз внасям едно компромисно предложение в духа на изложението на господин Корнажев - т. 11 да добие следната редакция: "Народното събрание само или по предложение на президента..." Става дума за това, че Народното събрание само или по предложение на президента обявява военно или друго извънредно положение.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: А Министерският съвет?

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Защото всеки може да сезира. Има думата г-н Кулишев.

ЛЮБЕН КУЛИШЕВ: Най-чисто разрешение е това, което се предлага в поправката - да отпадне по предложение на когото и да било. Това е най-чистото разрешение.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Може ли един гражданин да го постави?

ЛЮБЕН КУЛИШЕВ: Разбира се.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Когато гражданинът го постави длъжно ли е Народното събрание да вземе становище по него? Не е длъжно. Това е въпросът. Президентът затова е сложен тук, че по предложение на президента Народното събрание е длъжно да вземе отношение с акт - дали ще го приеме или няма да го приеме е едната страна на въпроса.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Ако президентът не направи?

ЯНАКИ СТОИЛОВ: От текста следва, че събранието не може по собствена инициатива да решава този въпрос.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Г-н Любен Грозданов поиска думата.

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Колеги, не е въпрос само да бъде сезирано Народното събрание с предложение. Това предложение трябва да бъде мотивирано убедително, а за да бъде убедително мотивирано се предполага информация от военна гледна точка, информация за извънредното положение от вътрешно-политическа гледна точка и т.н., така че трябва да посочим кой има право да сезира Народното събрание. Критерият в тази насока ще бъде това: който разполага с информация. За извънредно положение аз бих се съгласил това да бъде Министерският съвет, или министърът на вътрешните работи. За военно положение бих се съгласил пак да бъде Министерският съвет или президентът како главнокомандуващ. Той като главнокомандуващ, гдето се казва, се предполага, че ще има механизъм за получаване на информация във военно отношение, но само да се каже, че Народното събрание обявява... Ние ще съберем Народното събрание и като няма информация, която да го мотивира... Това правомощие, за да се реализира трябва да има информация.

ДП/МТ

20

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Моля за по-организирана дискусия, проблемът не е елементарен. Има думата г-жа Друмева.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Тъй като това ще стане с акт на Народното събрание, субекти които да имат право да сезират да бъдат субектите на законодателна инициатива - т.е.: Народното събрание, Министерският съвет, а да запишем изрично и президента.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Къде да го запишем?

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Такова положение се обявява по искане (предложение се прави) от страна на народните представители, на Министерския съвет или на президента.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата г-н Миланов.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Военното положение или извънредното положение са нещо много сериозно и въпросът за тях е много отговорен. Преди това, че се касае за една много особена ситуация, в която ще се постави страната, следователно не може да се постави на общата плоскост на приемане на едно решение за каквото и да било, за обявяване на еди кой си ден за празник или нещо друго. Именно поради това и в Конституцията е записано и аз мисля, че е съвършено правилно кой носи отговорността за предложението, за мотивите и за последиците от едно военно положение. Тук съвсем правилно е записано, че президентът трябва да бъде този. Не бива да се разширява кръга. Той е главнокомандуващ, той е председател на Съвета за сигурност и в него трябва да се съсредоточи цялата отговорност за това, ако настъпи едно такова положение - той ще предложи на Народното събрание и ще вземе всички мерки по обратния път, за да въведе ред в едно такова военно положение. Иначе ние можем да създадем условия, ако дадем на всеки да предлага, включително 1/10 или 1/5 от народните представители условия за политически сътресения в страната, когато се обяви военно положение.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Искам да ви кажа, че сега има хора, които са готови сега да предложат във връзка с Югославия... Той е прав. Ще се чудим какво да правим.

21

ЙОРДАН АНДРЕЕВ: Това, за което говорихме - за едно евентуално бездействие или нерешителност на президента - остава. Затова пак се връщам на това предложение - само Народното събрание или по предложение на президента обявява.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Идеята на г-жа Друмева е друга.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Аз мисля, че такава опасност няма. Текстът просто добавя кой има право, а той не ограничава правото на Народното събрание. Той ограничава само субекта на инициативата. Това може да бъде само президента, а правото не е ограничено.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Г-н Обретенов поиска думата още веднъж.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Бих искал да кажа няколко думи в подкрепа на това, което първоначално изложих. Някой народни представители като че ли не разбират за какво става въпрос. Това, което каза проф. Миланов е точно така. Касае се за екстрени и извънредни мерки и трябва да ви кажа, че в чл. 100 ние сме дали възможност не само за инициатива на президента, а възможност той сам да обявява извънредно положение. Нещо повече сме му дали от това, което е записано тук в спорния текст. След това той трябва да уведомява Народното събрание и да иска одобрение от Народното събрание. Така че текстът трябва да си остане.

Това, което каза г-н Андреев: аз съм съгласен, че и Народното събрание трябва да има такава инициатива, но мисля, че то се подразбира и че никой не може да му го отнема това право.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Като пишеш по предложение му го отнемаш това право. Щом пише "по предложение на някого...", ако няма предложение - няма правомощия. То е толкова ясно. Затова трябва нещо да се направи.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: На г-н Андреев варианта би могъл да се приеме.

ЛЮБЕН КУЛИШЕВ: Съвършено ясно е, че оставането по предложение на президента остава в пълна негова власт да бъде обявено или не извънредно положение. Предлагам най-много, ако трябва да се пише по чие предложение, моето мнение е, че въобще трябва да отпадне това по предложение на президента или на МС.

22

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата Трифон Митев.

ТРИФОН МИТЕВ: Аз мисля, че не бива много да ни тревожи това дали президентът ще бездейства или не. Има и Конституционен съд, има съответно и комисия, която може да го потърси.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Тогава няма да има България... (Шум и оживление в залата.)

ТРИФОН МИТЕВ: В същото време смятам, че текстът трябва да остане такъв, какъвто е, защото не може едно такова решение да се взема зад гърба на главнокомандувачия.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Думата е на г-н Янаки Стоилов.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Аз започвам с една реплика, че когато действуват шабните генерали, Конституционният съд мълчи, така че това са просто две различни рубрики, в които трябва да обсъждаме конституционните въпроси и затова предлагам, тъй като може би не е целесъобразно да отпадне инициативата по такъв важен въпрос, ние да дадем достатъчно гаранции, че всички основни институции ще могат да се занимават с този въпрос.

Предлагам текстът да бъде така: "Обявява военно или друго извънредно положение на цялата територия на страната или на част от нея по предложение на президента, на Министерския съвет или на 1/5 от народните представители. Това е една гаранция, че квотата е висока и парламентът няма да има излишната необходимост да се занимава с този въпрос.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Една пета е добре. (Шум и оживление в залата, сервират кафе за стенографа и тонтехника - няма кафе.)

КРАСЕН СТАНЧЕВ: Това предложение е разумно само на пръв поглед. Отново се размива отговорността. Няма да бъде ясно кой за какво отговаря в тази страна по Конституция. Недейте така. Все пак си има някакви правила, не трябва да се изхожда от припозумпцията, че всички президенти са идиоти. Наистина винаги е правилно да се предвиди и тази възможност. Трябва да се предвиди възможността за бездействие, но в същото време, гледайки този текст в светлината на всички членове, определящи задълженията на

Народното събрание и президента, е ясно, че за президент при всички случаи ще имаме личност, която е ангажирана с националния интерес, защото той се избира директно и е главнокомандуващ. Самите генерали ще му вземат главата, ако той не постъпи правилно. Разбирате ли, това е също процедура - взимането на главата на президента, защото не е постъпил правилно от самите генерали.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: В българската история генералите не са били много решителни в такива случаи.

КРАСЕН СТАНЧЕВ: Не може да се стига до смесване на отговорности. Предлагам да остане този текст, който е в момента.

ПЕТЪР БЕРОН: Министерският съвет също носи отговорност за националната сигурност. Има го записано там.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Господа, повдигнат е въпрос, защото както текстът е написан сега без предложение правомощието всъщност не съществува.

РУМЕН ВОДЕНИЧАРОВ: Съществува, само че не е на Народното събрание. Това са различни правомощия.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Затова предложението, което беше направено от Янаки Стоилов, обобщено след дискусиата, предвижда тези, които имат право на законодателна инициатива - Министерският съвет и народните представители, но за да не бъде всеки, а за да има една висока квота - 1/5 или ако щете още по-завишено, което говори, че ще се приложи един разум...

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Това не е законодателна дейност. Това е изпълнителна дейност.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата г-н Георгиев.

ГЕОРГИЕВ: Колеги, това че президентът е главнокомандуващ на Въоръжените сили и след като военното положение, извънредното, е свързано с употреба на военни сили, смятам, че президентът е този, на когото трябва да принадлежи това право. Иначе, ако това право го раздели с Министерския съвет и с Народното събрание, струва ми се, че той не се чувства отговорен.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Г-н Георгиев, важно е и чия е инициативата, защото това право никога може да не се задейства, даже

и да има необходимост, когато е монопол на инициативата за неговото включване.

ПЕТЪР СТАЙКОВ: Тук проблемът идва от това, че е крайно непопулярна мярка, в крайна сметка и възможността от няколко институции да бъде взето решение за обявяване на такова положение може да доведе до това, че никой да не обяви, в смисъл правителството ще препоръчва на президента, президентът ще препоръчва на парламента и може да се стигне до тази ситуация да не се обяви. (Възниква спор по въпроса.) Той носи отговорността за това, че не е обявил.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Тук не става въпрос само за отговорност, а и за гаранции да не стига до отговорност, защото отговорността не елиминира вредните последици.

ПЕТЪР БЕРОН: Извинявайте, но отговорността не е размита, а просто е разделена между различни институции. Президентът е главнокомандуващ, но военният министър има също своята отговорност и много повече информация, отколкото ние имаме тук. От друга страна 1/5 от народните представители, или 1/4, ако се сложи, е достатъчна гаранция, че няма да се отнася до случайни хрумвания. Смятам че не е лоша формулировката на г-н Стоилов.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата г-н Желев. Имайте предвид, че става дума и за части от страната, може да стане дума за един район.

ЖЕЛЕВ: Имам предвид това, че начинът, по който е формулиран текста, е най-удачният с допълнението, което предлага Янаки Стоилов само за Министерския съвет. В края на краищата се търси отношение между два вида власт и това е една от гаранциите и мисля, че трябва да запазим това отношение, както и в други от случаите в двата варианта на изпълнителната власт: Министерски съвет, президент. След обявяването на извънредно положение следват определени действия, които са действия точно на изпълнителната власт и аз в този смисъл предлагам 1/5 от народните представители да нямат такива правомощия, тъй като действията ще бъдат точно от тази изпълнителна власт и тя може нормално да не задействува,

25

независимо от това, че народните представители са направили такова предложение и е взето това решение. Гаранциите трябва да се търсят в този баланс и отношение между видовете власти, според мен.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Обявяването става със закон.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Да приключваме.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Все едно съдът да разглежда един иск, без да е сезиран.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ:

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Обявява се такова военно или извънредно положение и при определена ситуация президентът не проявява инициатива. Министерският съвет не проявява инициатива. Народни представители проявяват инициатива и се обявява извънредно или военно положение. Президентът трябва да си подаде оставката, той е бламиран, той е бездействувал с власт. Министерският съвет също е бездействувал с власт. Фактически към сгъстената ситуация, ако мога така да се изразя, ще добавим още едно - президент и Министерски съвет се бламират.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Едно предложение на базата на дискусиата: обявява военно или друго извънредно положение на цялата територия на страната или на част от нея по предложение на президента или на Министерския съвет. Ако искате двете институции, които са ангажирани, да бъдат предвидени като възможност.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Аз мисля, че това предложение няма място, защото каква би била ситуацията, при която ще прояви инициатива Министерският съвет, а пък президентът някак си няма да има желание да го направи? Според мен трябва да остане така, както е предвидено - по предложение на президента. Другата възможност, при която самият президент по предложение на Министерския съвет обявява такова положение.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Аз ви предлагам да падне.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Не, не бива да пада. И в двата случая една е функцията на президента - той е обявил, когато не е заседавало Народното събрание, или когато заседава е предложил, а

26

друга е функцията на Народното събрание. То взема решенията. В първия случай Народното събрание обявява извънредното положение, а в другия случай то се произнася по решението - в смисъл може да го утвърди или отхвърли. Съвършеният вариант е да са разграничени функциите и така трябва да остане.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Става дума за това, че може президентът да не направи предложение. Само това е проблемът.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Не може. Както един съд не може сам да се заеме с разглеждането на един спор, така и в този случай не би могъл. Преди това бих искал да обясня, за да приключим тази дискусия.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Много време отнема от нея този въпрос.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Защо трябва Министерският съвет да бъде включен? При нашата система имаме известно разделяне на изпълнителни компетенции между президента и правителството, но правителството е орган, излъчен от парламента. Той има и друго основание за своите правомощия и затова би трябвало да има допълнителни гаранции за парламента, че чрез този орган може също да се повдига въпрос.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Когато колегите разглеждат този въпрос непременно трябва да има чл. 100, ал. 5, където Министерският съвет също има функции.

Предложението ми е следното: аз смятам, че Народното събрание може да се самосезира и това се разбира от само себе си, но за да няма двусмислия, предлагам да се приеме предложението на г-н Андреев и да се каже така: по предложение на президента или само, по собствена инициатива, без да се упоменава някаква квота, защото се разбира, че ще вземе решение с болшинство. Обявява военно положение и т.н.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Тогава значи всеки народен представител...

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Министерският съвет има тази инициатива по чл. 100, ал. 5. Това е нормална ситуация при това ненормално положение - чл. 100: "Президентът обявява по предложение на

24

Министерския съвет положение на война при въоръжено нападение или при..."

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Ако не заседава Народното събрание.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Да, ако не заседава Народното събрание.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Положението на война е уредено в т. 9. Решава въпросите за обявяване на война. Тук става дума само за прогласяването на състоянието на военно положение. Тук също е обявява военно или друго положение.

ПЕТЪР СТАЙКОВ: Предлагам да проведем един тримесечен експеримент, за да видим как ще е най-добре.

ЧАВДАР КЮРАНОВ: Идентичен е случаят, но при различни ситуации.

ИВАН ГЛУШКОВ: Колеги, може ситуацията да бъде сложна, но не такава, че на всяка цена всички да са единодушни, че трябва да се обяви извънредно положение. Възможно е да има колебания. При това положение Министерският съвет може да излезе с предложение и това с нищо не бламира президентът. Не става въпрос за нахлуване на чужди войски, или за нещо супер драматично. Министерският съвет преценява, че в момента в даден район на страната се предлага да се обяви извънредно положение. Какво бламира президентът едно такова предложение? Нищо.

ПЕТЪР КОРНАЖЕВ: Само президентът в никакъв случай не трябва да остане. Ние въвеждаме преки избори на президент. Нека да сме наясно. Президентът може да е с една политическа окраска, парламентът да има друго мнозинство, президентът да се инати и дойде еди-кой си до София. Това са неща, които трябва да ги обмислим добре. Президентът или Министерският съвет най-малкото.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Ние не разграничаваме двете хипотези: т. 9 и т. 11. Точка 9 е нахлуване отвън. Точка 11 е вътре, ситуация, която е вътре в страната. Тази ситуация вътре в страната предполага и някакво разделяне или противопоставяне на политически сили. Следователно, не можем да се доверим само на един механизъм. Трябва да се доверим на няколко механизма и по въпроса за сезирането на Народното събрание от един единствен народен представител.

28

ЮЛИЙ БАХНЕВ: Аз предлагам да се обединим около предложението на г-н Гиньо Ганев - първо, изречението да стане обърнато и накрая, където казваме "по предложение" да се каже не "или", "и" Министерският съвет. (Повечето от присъстващите членове на Конституционната комисия възразяват на предложението.) Не приемате - не приемате. Това ми беше предложението.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Чуйте предложението, за да гласуваме.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Ще прочета текста в новата му редакция и смисъл: "обявява военно или друго извънредно положение на цялата територия на страната или на част от нея по предложение на президента или на Министерския съвет."

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Който е съгласен с това предложение, моля да гласува.

ЧАВДАР КЮРАНОВ: Ще има ли и друг вариант?

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Не, самосезиране не трябва да има.

ЙОРДАН АНДРЕЕВ: Защо да не трябва? Това е Вашето предложение, г-н Ганев, Вие сте го подписал. Смисълът му е точно този.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Парламентът се произнася за това с да или не.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Нека да разграничим двата спорни въпроса, да минем безспорното и тогава ще се върнем.

ПЕТЪР СТАЙКОВ: Само две думи: мисля че няма смисъл от тази 1/5, защото ние говорим затова, че президентът с преки избори може да бъде от една политическа сила, правителството - от друга. Във всички случаи правителството изразява волята на парламентарното мнозинство. При това положение това парламентарно мнозинство има своите механизми за въздействие, за да накара правителството да обяви такова положение, ако президентът откаже. При това положение тази 1/5 мисля че няма смисъл... Нека оставим правителството или президентът.

ЧАВДАР КЮРАНОВ: Аз също споделям това становище.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Предлагам да се подложи на гласуване и предложението на Янаки Стоилов.

29

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Господа, тук ние трябва да се обединим, защото долу ще загубим много време.

КАЛИН ДИМИТРОВ: След като гласуваме се обединяваме около това, за което гласува мнозинството.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Има и нещо друго. Нека да се обединим около една идея. Тъй като веднага може да се постави въпросът, че няма писмено предложение от 40 народни представители и ще стане една процедура... нека да се обединим около едно становище.

КАЛИН ДИМИТРОВ: Ако ние не можем да изменим - защо заседаваме тогава?

ПЕТЪР СТАЙКОВ: Искам да допълня още нещо към този аргумент...

ТРИФОН МИТЕВ: Колеги, моля ви да се откажем от една пета народни представители, защото особено при сегашното положение на нашия парламент ние всеки ден трябва да се занимаваме с предложения за извънредно положение... (Смях и оживление в залата)

ПЕТЪР СТАЙКОВ: Колеги, искам да допълня още нещо към този аргумент.

ТРИФОН МИТЕВ: Ще създадем изкуствено напрежение в страната.

ПЕТЪР СТАЙКОВ: Ако парламентарното мнозинство, което е в парламента, може да застави правителството да обяви такова положение, в случаите, че се приеме такъв вариант и тази една пета не може да въздействува върху правителството, тя не може да въздействува и върху парламентарното мнозинство и това предложение няма да бъде прието на практика, така че това са едни излишни процедури, които, дето се вика, всеки ден ще обявяваме в дневния ред т. 3 "Извънредно положение".

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Правителството всъщност рефлектира състоянието в парламента да премине към това гласуване.

РОСЕН КАРАДИМОВ: Подкрепям изцяло това предложение. Щях да го направя още в самото начало. Не винаги това е класическата формула. Разбира се, че правителството е огледално отражение на мнозинството в парламента, но според мен разделението на властите в този невралгичен момент трябва да бъде категорично изявено. Парламентът не може да се превърща в конвент в този смисъл. От тази гледна точка инициативата за това предложение трябва да бъде носена от институцията, а не от личност. Това може да бъде президентът, може да бъде и правителството като цяло.

ДП/ВР

31

Една пета от народните представители не са институции, те са личности.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Добре, пак чета окончателния, втори вариант на новото предложение за т. 11: "Обявява военно или друго извънредно положение на цялата територия на страната или на част от нея по предложение на президента или на министерския съвет."

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Който е съгласен с тази формула, моля да гласува. Въздържали се има ли? (Не се обявяват резултатите от гласуването.)

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Предложение по чл. 84. Основният текст е: "Народното събрание периодично изслушва президента по основни въпроси на вътрешната и външната политика." Предлага се от народни представители да отпадне този текст. Мотивът е президентът отправя обръщения към нацията и парламента, но не се отчита пред последния.

ГЕОРГИ АВРАМОВ: Това са две предложения.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Да ви кажа един аргумент. Аз също съм един от участниците в това предложение. Тъй като на президента по режима на тази Конституция не се предвиждат никакви права във вътрешната политика, да се задължава той (защото тук става дума за задължение) да дава информация по тези проблеми - не е целесъобразно. Това е смисълът на предложението.

ГЕОРГИ АВРАМОВ: Това е само външната страна.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има един елемент на подчинение именно по това - не си му дал права - не, ще дойдеш да говориш. Има думата господин Кулишев.

ЛЮБЕН КУЛИШЕВ: Не става дума за подчинение, а се създава представа, че президентът има по-големи правомощия, отколкото има в действителност - като трябва да информира периодично.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата господин Корнажев.

ПЕТЪР КОРНАЖЕВ: Този текст ми напомня малко на едно време как главният прокурор го слушаха, а пък той не се явяваше, така че този текст е просто излишен.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата господин Миланов.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Текстът трябва да падне по съображения, че той е в противоречие с други постановки на Конституцията. Чл. 105 - "Тази функция се възлага на Министерския съвет. Минис-

терският съвет ръководи и осъществява вътрешната и външна политика на страната и той е отговорен пред парламента за вътрешната и външна политика и трябва да се отчита по тези въпроси. Президентът не носи по Конституция, няма такива правомощия и не може да носи тази отговорност - затова този член трябва да отпадне.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата господин Берон.

ПЕТЪР БЕРОН: С цялото ми уважение към присъстващите юристи мога да кажа, че не съм много съгласен, тъй като президентът има своята отговорност за външната политика на страната.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: За вътрешната става дума.

ПЕТЪР БЕРОН: Аз говоря за външната. Много активно се вмества в нея и на мен като народен представител би ми било интересно и важно да имам възможност да изслушам информация от него по въпросите, по които той има определени отговорности. За това може би ще трябва да се прецизира този член, а именно - в кои сфери трябва да бъде задължен президентът да осведомява Народното събрание, но не да отпадне - в никакъв случай!

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата господин Аврамов.

ГЕОРГИ АВРАМОВ: Наистина трябва да отпадне, защото ние го... като член на правителството. Това сега е абсурдно. Ние можем да викаме министър-председателя, министри и става въпрос, че можем да викаме и президента. Достатъчно чрез импийчмънд той се контролира, така че наистина поставяме в едно странно положение президента, фигурата, институцията президент.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата господин Кюранов.

ЧАВДАР КЮРАНОВ: Аз не мога да се убедя, че президентът няма отношение към вътрешната политика. Според мен, тъкмо обсъжданата от нас сега единадесета алинея на предходния член говори за извънредно положение. Ако извънредното положение не е част от вътрешната политика - не знам кое е.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Кюранов, редакцията харесва ли Ви, че периодично ще бъде викан който и да е президент?

ЧАВДАР КЮРАНОВ: Може и да не е периодично, но някакви права все пак трябва да има. Досегашната практика говори, че имаше няколко случая, когато Народното събрание искаше да постави въпроси на президента, на нас ни се отговаряше, че то няма тези права.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Това е вярно. Има думата господин Грозданов.

ЧАВДАР КЮРАНОВ: Ако "периодично" Ви пречи може да се съглася да го няма "периодично".

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Колеги, нека да имаме предвид, че с обявяването на републиката за парламентарна, ние признаваме приоритета на парламента.

ЧАВДАР КЮРАНОВ: Точно така.

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Дето се казва президентът има правомощия и аз бих искал чл. 84 да се прередактира – по основни въпроси в рамките на неговите правомощия.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Да, в този смисъл.

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Без "периодично".

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Това е може би добра идея.

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Става дума за удачност на редакцията но парламентът би следвало да има право да изслушва президента.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата господин Калин Димитров.

КАЛИН ДИМИТРОВ: Аз също поддържам колегата Грозданов. Отпадането на този текст ще има значение само ако изменим чл. 1, ал. 1 – да провъзгласим, че в България има президентско управление, президентска република, а щом сме възприели парламентарно управление, значи той трябва да има възможност да се отчита пред нас.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Андреев има думата. Моля ви, правете предложения, за да вървим по-бързо.

ЙОРДАН АНДРЕЕВ: Мисля, че текстът трябва да остане, включително и по въпросите на вътрешната политика, защото т. 4 на чл. 98, т. 9 на същия член, т. 10 и т. 11 визират именно такива правомощия в сферата на вътрешната политика.

ЧАВДАР КЮРАНОВ: Точно така е, съгласен съм.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата господин Митев.

ТРИФОН МИТЕВ: Колеги, смисълът на този текст разбирам като взаимодействие между президента и парламента, а не като контрол върху президента.

ЧАВДАР КЮРАНОВ: Правилно.

КАЛИН ДИМИТРОВ: Всъщност текстът трябва да остане, но да се изчисти от него всеки елемент на контрол. Да се махне думата "периодично" или "изслушва" – да стане "информира" или "запознава".

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата господин Пирински.

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Вие помните как се роди този текст. Той се роди по предложение на господин Светослав Шиваров в тази редакция, подкрепен от Велко Вълканов. Този текст беше именно в резултат на дискусиата как да се отрази идеята, която преждеговорившият каза, че става дума за взаимност, а не за приоритет на едната или другата институция. Подкрепям господин Грозданов в смисъла на неговата редакция - по компетенциите на президента и трябва да има и президентът правото да поиска Народното събрание да го изслуша.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: В текста има "обръщение".

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Трябва да има право Народното събрание да помоли и да се обърне към президента да информира той Народното събрание.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Тука няма "помоли" - тук има "задължение".

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Именно, в този смисъл. Подкрепям господин Грозданов.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря. Има думата госпожа Друмева.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Подкрепям първоначалното предложение този текст да отпадне. Става дума за взаимодействие. Това взаимодействие трябва да е налице във всяка конституция, а ако то го няма - просто Конституцията няма да може да работи. В чл. 98 изрично измежду правомощията на президента е посочено: "Отправя обръщения към народа и Народното събрание." Посланията, обръщенията се отправят. Президентът не е така отговорен пред Народното събрание, както са министрите, правителството. Тук въобще не трябва да се смесват тези два важни момента.

Президентът не се избира от Народното събрание, той се избира директно, той отговаря за нарушения на Конституцията, за измяна, отговаря по специален ред пред Конституционен съд. Такова отчитане на президента, ако щете и такава сянка не трябва да има в Конституцията. Той отправя обръщения по всичките тези въпроси. В никоя парламентарна република няма такива искания за отчитане на кралицата и т.н. ...

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Очевидно дебатите като се пренесат долу ще поставят други въпроси - ще съберете ли 268 подписа за този текст, или за аналогичен текст. Задавам този въпрос

съвсем сериозно, а не под формата на закачка. Аз смятам, че (изцяло се присъединявам към становището на госпожа Друмева) в случая ние искаме от президента с разпоредбата на чл. 84 онзи отчет, който се дължи от президента, обаче при президентска република, а не при парламентарна. Има аргумент за противното на изложеното дотук. Президентът така, както са формирани неговите правомощия, няма повече правомощия от Министерския съвет. Министерският съвет формира, ръководи и осъществява външната и вътрешната политика. Следователно дотолкова, доколкото ние искаме да получим информация, ще получим единствено чрез Министерския съвет.

Трябва да се запази възможността президентът да прави обръщението към нацията. Обръщението към парламента - също. Това не е негово задължение, а негово право. Изхождам от стария древен принцип (съжалявам, че пак говоря за древни неща) "Комуто ползите - нему и тежестите". Ако вие искате да възложите тежести на някого, трябва да му даде и ползите от това.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата господин Обретенов.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Уважаеми дами и господа, вижте каква е разликата, когато въпросът се политизира и когато се разглежда с оглед на каноните, така да се каже, с оглед на конституционната наука. Това, за което говори госпожа Друмева, е точно така. Ние не трябва да смесваме различни неща и трябва въпросите да разрешаваме действително с оглед на изискванията на логиката и на конституционната наука. Аз съм за отпадането поначало на този текст и смятам, че той неуместно и безпредметно беше вмъкнат. Ако трябва да правим някакъв компромис, то би могло само в този смисъл - да се обърне изречението в съвсем друг смисъл, макар че това не е логично и не е издържано: "Народното събрание приема или изслушва обръщания на президента по основни въпроси от неговата компетентност." Действително нищо не значи, но... понеже се отнася до компетенции на Народното събрание в това изброяване - то трябва да бъде подлог. Народното събрание трябва да бъде подлог.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Току-що господин Корнезов каза, че този член го набутахме в последния момент, а сега се чудим какво да го правим и как да го извадим... (Смях и оживление в залата)

РОСЕН ХУБЕНОВ: Колеги, по повод на "набутването" - аз си гледам бележките от гласуването - 43 гласа са за този текст, 17 са против... Не може да се каже, че сме го "набутали".

ПЕТЪР БЕРОН: Ако е "набутан" - той е дълбоко набутан!
(Смях и оживление в залата)

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата господин Глушков.

ИВАН ГЛУШКОВ: Колеги, аз няма да повтарям аргументацията на госпожа Друмева. Това бяха точно и моите аргументи. Мисля, че всички ще се съгласите, че оставането на този член ще предизвика много повече проблеми, отколкото ще реши въпроси. Това ще стане една невероятна дискусия долу, в пленарната зала. Ние не трябва да забравяме един основен проблем: президентът ще бъде избран директно от народа. Той не е избран от парламента и не е задължен да дава отчет за своята дейност пред парламента. Мисля, че е достатъчно, че остава точката, в която се казва, че той отправя обръщения към народа и Народното събрание. Искам да ви дам пример с френската конституция. Френският президент даже няма право да пристъпва в залата на Народното събрание. Той отправя обръщения към нацията извън парламента, а тук, при нас, когато има важно събитие било от вътрешнополитическо, било от външнополитическо естество, предполага се, че президентът ще дойде пред парламента и ще говори, но ако оставим този член тук - каква ще бъде периодичността, кой ще го задължи. Ако той не дойде - как ще бъде наказан? Кажете, как ще се решат тези проблеми? Кой ще го задължи? В каква периодичност, как ще бъде бламиран тогава, ще бъде критикуван ли?

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата господин Росен Карадимов.

РОСЕН КАРАДИМОВ: Смятам, че е правилно "периодично" да отпадне, аз съм съгласен с текста по принцип, но тази дума привнася контролен привкус на текста. Какъв е аргументът и защо съм против предложението да се вкара в рамките на неговата компетентност. Според мен, логиката на този текст (затова аз съм гласувал за него и сега бих го подкрепил) е Народното събрание да има механизъм да задължи президента той да изрази своето мнение по основни въпроси на вътрешната политика, защото една година (аз не искам да разсъждавам конюнктурно, далеч съм от това), но ние сме свидетели на политически консултативен съвет.

Ние сме свидетели на непрекъснати преговори между политическите сили. В същото време ние нямаме черно на бяло по основни въпроси, примерно, мнението на основните държавни институции. Ето, 39 човека напускат парламента. Ако президентът не беше пожелал да дойде - имаме ли механизъм да чуем неговото мнение по това, че се разпада реално парламента? Според Конституцията той е олицетворител на единството на нацията. Ето по този въпрос, ако в определени ситуации занапред има въпрос, който е политически неизгоден за президента, той да вземе отношение по него - Народно-то събрание да има механизъм като институция да го накара той да изрази своето мнение. Според мен, това е логиката на текста и затова съм съгласен "периодично" да падне, но бих гласувал за това съдържание на текста.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Вашата дума "да го накара" звучи страшно.

Звучи лошо от гледище на разделението на властите.

РОСЕН КАРАДИМОВ: Извинете - да го помоли. Господин Глушков е прав, че механизъм няма. Ако той откаже - санкции няма.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Прекалено много сме повлияни от конкретна ситуация в България. Нещата трябва да бъдат сериозни. Има думата господин Корнажев.

ПЕТЪР КОРНАЖЕВ: Първо, ние досега говорим за периодично, а господин Карадимов приказваше за неща, които нямат нищо общо с периодично.

Второ, както вече няколко пъти се каза - да се абстрахираме от сегашната политическа ситуация. Хем да се абстрахираме, хем да не се абстрахираме, защото по този текст, ако даже го "донабутаме", както вече се изразяваме, веднага на следващия ден ще има ответна реакция - "на президента съвсем му вързаха ръцете" и т.н. Това са абсолютно излишни неща и няма смисъл да си правим пакости.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Корнезов поиска думата.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Колеги, този текст по някакъв начин трябва да се огледа. Това са изходите - или трябва да остане, или трябва да отпадне. Каквато и друга редакция да му мислим няма да можем да му измислим. Следователно, моето мнение е, че този текст може да отпадне, можем да се лишим от него, Конституцията нищо няма да загуби. Вкараме ли в пленарната зала една безкрайна дискуссия просто ще ни разцепи. От типично конституционна гледна точка би следвало този текст на чл. 84 да отпадне.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата господин Калин Димитров.

КАЛИН ДИМИТРОВ: Поддържам да остане текста и предлагам да прогласуваме дали да остане, или да не остане, но специално за аргумента, че президентът се избира пряко от народа - аз мисля, че по Конституция има и правомощия, които са правомощия на изпълнителната власт. Дори само това да има, примерно е необходимо в определен период, периодично или как ще го кажем - пред парламента да имаме възможност да изслушваме президента.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Аз ви казвам преди да прогласуваме да помислим разумно как да направим това.

ПЕТЪР СТАЙКОВ: Аз ще поставя въпроса малко по по-друг начин. Добре, ще приемем президентът да идва и да дава някаква информация, да изслушваме неговото становище. Е, какво може да последва от това? Общо взето - нищо. При това положение има ли смисъл да се създава проблем, да бъде викан президента той да каже нещо, а ние да го "поддържаме" след това. Това ние можем да го направим и по вестниците, без да ангажираме парламентарната зала, защото след като не може даден акт да има последица, от него да се изведат съответни следствия, то въобще има ли смисъл от този акт? Ние вече просто не виждам какво ще последва от едно идване на президента в парламента, освен това ще му кажем: "Не

си прав!" Това вече не е парламентарна работа.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата господин Пирински.

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Би ли могло да мислим за подобна редакция в такъв смисъл: "Народното събрание може да кани президента да информира парламента по основни въпроси на външната и вътрешната политика...

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: В рамките на компетентността му...

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: ... като възможност на Народното събрание, но не и като задължение на президента да се яви. Има тази опасност, за която говори господин Стайков, особено имайки предвид как ние се държим в настоящия момент, но според мен нито е правилно парламентът да не може да чуе, нито пък е правилно да задължим президента, ако той прецени, че поканата не е издържана и той предпочита да не се отзове на нея. Тогава той влиза в определен конфликт с парламента, изразява становището си и обществото преценява кой е крив, кой прав.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата господин Янаки Стоилов. Той има предложение да преместим текста в друга глава и ще се постигне това.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Да, тъй като има основание за двете тези и оставането на текста в тази глава като че ли натежава и поставя акцента върху това, че президентът е похлупака на Народното събрание, без да променяме особено съдържанието на текста си мисля, и за такъв вариант: дали ние да не преместим този текст в главата за президент, когато това ще звучи и като негово право, и като негово задължение. Ще звучи приблизително по този начин: "Президентът информира Народното събрание по основни въпроси на вътрешната и външната политика, които са свързани с правомощията на президента." Редакцията може да се подобри, но в този случай това би било и негово право, и негово задължение, без нещата да бъдат поставени едноразочно. Така мисля, че ще може да се постигне едно балансиране.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата господин Берон.

ПЕТЪР БЕРОН: Разсъждението, че парламентът може да покани президента, може това или може онова е просто несъстоятелно, защото парламентът може всичко. Като върховен орган парламентът може да покани когото и да било. От Шекспир има един такъв стих: "Аз мога да извикам духове от бездната." Събеседникът му казва: "Да, всеки може да го направи, но въпросът е в това дали ще се явят."

Всеки може да вика всекиго, но дали ще се яви - това е друг въпрос. Така че след разсъждението на Петър Стайков ми се струва, че е основателно да отпадне члена, въпреки че аз бях на противно становище. Това съображение е много важно, че изслушване на президента няма да има никакви последствия. Нито ще се развие дискусия, нито ще се вземат решения, нито ще се измени президентското становище от някой парламентарен акт, така че наистина "ще разлаем кучетата", както се казва, без особени последствия за практическата работа на парламента.

Предлагам да се помисли върху това.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Думата има господин Пирински. Помислете и върху това, което господин Стоилов предложи. С Карадимов също говорихме.

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Аз подкрепям редакцията, която Янаки Стоилов предложи...

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Да преместим текста?

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Да, тъй като така записана тя говори за определено задължение на президента да информира парламента и парламентът може да изисква от президента да изпълни на базата на неговото конституционно задължение. Той може да изиска. Пак казвам, президентът може да не се отзове, но тогава има въпроси за Конституционния съд дали той си изпълнява задълженията по Конституцията или не. Бих се обърнал и към господин Берон с молба да подкрепи това предложение, защото тук все пак не трябва да изхождаме от презумпцията за война между институциите, а за механизми, които да им позволят да работят заедно. Господин Стайков предполага лошия вариант. Той може да възникне, разбира се...

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Ще помоля господин Стоилов да формулира текста още веднъж, за да бъде база евентуално за уточняване.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Чл. 58, т. 2: "Отправя обръщение към Народното събрание."

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Това е малко по-конкретно. То може да бъде свързано с обръщението, но това дава малко по-конкретна посока и ще му намерим мястото в глава за президента евентуално, ако идеята се споделя. Тя звучи така: "Президентът във връзка със своите правомощия..."

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: в рамките.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: "Президентът във връзка със своите правомощия информира Народното събрание по основни въпроси на вътрешната и външната политика."

Става дума за това той да не получава възможност да взема отношение по всякакви въпроси, които нямат отношение към неговите функции. Тоест, нито пък обратно - някой да очаква от него повече от това, което той е длъжен да прави. Те са и право и задължение - и двете.

ПЕТЪР БЕРОН: Не е работа на президента да преценява излизането на 39-те от парламента или кога парламентът ще се разпусне. Това не е в неговите правомощия.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Той в неговите правомощия, да.

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Може ли във връзка с редакцията, която предложи Янаки Стоилов "във връзка с неговите правомощия" да бъде в края на изречението. "...информира по основни въпроси на вътрешната и външната политика във връзка с изпълнението на своите правомощия."

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Ще стане: "Във връзка с неговите правомощия".

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Аз се опасявам да не би да се тълкува във връзка с правомощията да има двузначност Народно събрание или парламент...

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Мисля, че трябва да бъде накрая "във връзка с неговите правомощия". Ще стане: "Във връзка с изпълнението на своите правомощия". Права и задължения тогава, ако не правомощия.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Във връзка с това, което предлага Янаки Стоилов искам да кажа, че то е добро, само че така широко формулирано "по външната и вътрешна политика"...

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Не, в рамките на правомощията му.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Неговото място мисля че може да бъде в т. 2а.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Всичките му правомощия да отидат накрая. Там са изброени. Има думата госпожа Друмева.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: По това предложение мисля, че можем да предложим следната поправка: т. 2 да остане в следния вид: "Отправя обръщение към народа;"

Точка 2а или 3: "Информира Народното събрание..." - както беше.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Аз предлагам да бъде най-накрая, когато правомощията му са изброени и като сума на всичко това по всичко, което е правомощия да може да се изкаже.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Дали може още една идея да се обсъди: Точка 2 сега гласи: "Отправя обръщения към народа и Народното събрание." За мен тя може да остане и да бъде продължена: "... и информира Народното събрание по основни въпроси във връзка с своите правомощия". В отделна точка да бъде.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Господа, нека да бъде в отделна точка, защото десет точки изброяват неговите права и задължения и нека това да бъде ...

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Тя по-скоро трябва да бъде 2а, защото там се говори за награждаване с ордени и не върви...

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Не може ли да са две алинеи - първата алинея да бъде: "Президентът на Републиката:..." и втора алинея - текста на Янаки Стоилов.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата господин Любомир Иванов.

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Янаки, бих искал да включа "във връзка с изпълнение на своите правомощия". Нужно е да има "изпълнението" - това е смисълът на цялата работа. Във връзка с функционирането му по ал. 1, ал. 2 казва, че информира.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Тук въпросът за право или задължение не се променя от това дали ние ще го преместим от една глава във втора. Всичко зависи от формулировката на текста. Не се променя, господин Ганев, защото тук е написано в един императивен тон - информира. Той е длъжен да информира. Може би е длъжен непрекъснато да информира?

ГЛАСОВЕ ОТ ЗАЛАТА: Не, не е така.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Как да не е така? Естествено, че е така. Защо тогава не кажем така: "Може да информира Народното събрание по въпроси на фази и онази политика и в рамките на неговата компетентност."

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Не е вярно, не е само като задължение едното и другото. Както казва Иван Глушков: "прави обръщение..."

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Именно, подкрепям господин Глушков - това, което той каза.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Разбира се, това не значи, че всеки ден идва с обръщение.

СОНЯ МЛАДЕНОВ: Той ще си прецени кога.

ЖИВКО МИЛАНОВ: С една дума - да въведем американската практика.

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Господин Ганев, моля да включим и думата "изпълнение на ..."

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Дали "изпълнение" добре звучи?

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Нека да чуем последната редакция.

ПЕТЪР СТАЙКОВ: Тогавя трябва да включим или "изпълнение".

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Смисълът не е на изпълнение в този смисъл, а на функционирането му.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Ако кажем "във връзка с неговите правомощия" очевидно е, че става дума за изпълнението или неизпълнението - това са две възможности и да знаете, че е по-чисто. Янаки се смущава от друго, че точка 11 е "ордени" и да не бъде... ще видим как ще стане.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Това, което господин Кюранов казва да бъде една точка е свързано и с обръщенията на президента.

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Защо отхвърляте варианта за две алинеи? Много се набива в очите ли?

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: За да не се дублира като смисъл.

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Не се дублира.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Текстът би могъл да звучи така: "информира Народното събрание по основни въпроси във връзка с осъществяване на неговите правомощия."

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Да, това е смисълът.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: По-добре е може би да се каже "своите", за да не се подразбира, че става дума за компетенциите на Народното събрание, за компетенциите за президента става дума.

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Да, добре.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Ще го направим, но ви казвам (не правя от това най-малко криза, но повече заради литературна и правна прецизност): "Информира Народното събрание по основни въпроси на неговите компетенции." Това означава не как ги осъществява (може въобще да не ги осъществява). Той е длъжен да каже.

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Господин Ганев, точно в смисъла на това, което казвате. Той може да ги осъществи или не и ако не изпълни дадено действие той пак би трябвало да се мотивира защо не го прави. Затова осъществяване не пречи...

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: От глаголното съществително не ни е нужно. Ще видите.

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Не става въпрос за криза, както казвате, но ви предлагам да са две алинеи. Помислете за варианта две алинеи, Янаки.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Предлагам да падне целият текст.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Позволете на ръководството да си тежи на мястото... (Почти всички започват да говорят едновременно, възниква спор по текст.)

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Господин Ганев, това което казвате има съвсем друг смисъл. Значи той ще дойде, ще ни информира по въпроси на своята компетентност и ще разсъждава каква му е компетентността - така е казано. Казано е: "по въпроси на своята компетентност".

ПЕТЪР СТАЙКОВ: Във връзка с външната и вътрешната политика във връзка с неговите правомощия.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Идеята е ясна. Който я подкрепя, моля да гласува.

СОНЯ МЛАДЕНОВА: Не, не е ясна. Нека да чуем редакцията. После ще гласуваме.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Да прочетем текста.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Текстът поне така както го уточнихме, за да бъде вече завършек на дискусиата и да се приеме решение, е следния: "Информира Народното събрание по основни въпроси във връзка със своите правомощия."

СОНЯ МЛАДЕНОВА: Искан да се прочете това преди да се гласува.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Който е съгласен от Конституционната комисия чл. 98 (ще му намерим мястото) - да гласува. Предложението е направено. Да вървим напред. С тази редакция за правомощията на президента в чл. 98, който е съгласен - да гласува. Който е против? Въздържали се? Следователно, приема се.

(Резултатът от гласуването е следния: 15 души гласуват за, 4 - против, 3 - се въздържат.)

Колеги, бих ви помолил независимо от това, че тук има против и въздържали се, като цяло да подкрепим текста долу в пленарната зала и по възможност без дискусии да го гласуваме. Господин Станчев, моля ви за това.

Да вървим напред. Има предложение по следващия текст, господин Стоилов. В т. 7 е редакционна бележката. Каква редакционна бележка има тук?

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Бихте ли казали, тъй като тук не го виждам.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Госпожа Друмева, какво имате предвид - т. 7 да се прередактира?

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: "Народното събрание ратифицира и денонсира със закон международните договори, които: т. 7. Засягат действието на закона или изискват мерки от законодателен характер за тяхното изпълнение."

Мнението ми е, че текстът е неясен. Тук е необходимо едно уточняване.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Има ли го уточняването?

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Не.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Ако го няма - кога да го направим?

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Авторите на текста, както е записан, може би ще обяснят какво точно имат предвид, тъй като тук има двузначност.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Добре, въпросът е от редакционен характер. Така ли да разбирам?

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Да, да, но е същностен. Все пак - да се изчисти и да се знае какво засяга действието на закона.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Този текст го правиха международно-правниците, съгласувано с Министерството на външните работи. Предлага се да се прередактира текста.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Какво значи "засяга действието на закона"?

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Каква да бъде редакцията на чл. 85, т.

7?

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Действието на закона не е ясно какво е.

ПЕТЪР КОРНАЖЕВ: Какво значи? "Засягат" нищо не означава.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Да остане само втората част: "изисква мерки от законодателя..."

ЮЛИЙ БАХНЕВ: Така е по-чисто.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Щом е за редакция предлагайте точно, за да вървим нататък.

РОСЕН ХУБЕНОВ: Нека да бъде "променя действието на закона". Не е удачно да отпадне цялата тази част относно преминаването на действието на закона, защото ние имаме пряко действие на ратифицираните международни актове и когато те противоречат на нашия закон те се прилагат. Затова имаме промяна на действието на закона и това е точната редакция, аз я подкрепям.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Имайте предвид, че е необходимо хармонизиране на вътрешното право с оглед...

ПЕТЪР КОРНАЖЕВ: "Засягат" нищо не значи.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Не е ясно така.

ПЕТЪР КОРНАЖЕВ: Става дума за правопроменящи факти.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Тук не става дума за действие. Въвеждат всъщност нова уредба, предвиждат нова уредба.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: С един пример ще се опитам да изясня каква хипотеза се има предвид. Формулировката може би не е много добра, но по-добра никой не можа да измисли. Става въпрос за следното нещо: тук се определя кои договори трябва да бъдат ратифицирани задължително от парламента. Например има се предвид, че един договор между България и Турция, с който се извършва делиментация на шелфа и на изключителната икономическа зона трябва да бъде ратифицирана от парламента. Възниква въпроса от какъв вид договори е този, за да може да попадне в някоя от точките. Този договор е именно и договор, който засяга действието на закона. Той не променя закона. Има български закон, който регулира статута и изобщо нещата в тази зона, а международният договор с Турция засяга действията доколкото той ще определи точно къде действа нашия закон.

ПЕТЪР КОРНАЖЕВ: Обясни какво значи "засяга". Аз пак не го разбрах.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Той определя в кои територии действа нашия закон. В случая определя пространството.

ПЕТЪР КОРНАЖЕВ: Значи променя, а не засяга.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Не, то не променя с нищо закона, българския закон. Променя действието му.

ПЕТЪР КОРНАЖЕВ: Променя лимита.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Добре, ако смятате, че юридически е по-добре "променя действието"...

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Предлагаме да стане: "които са свързани с действието на", защото нищо може да не промени. Има думата господин Бахнев.

ЮЛИЙ БАХНЕВ: Въпросът е много чист, ясен и кратък. Думите "засяга действието на закона" тук не трябва да присъства. Трябва да стане "изискват мерки от законодателен характер за тяхното изпълнение". Идеята, че международен договор става част от вътрешното право и то има един период - ние искаме, обаче, нашите закони да съответстват на международните договори, има един период, в който договорът ще действа, а законът още не е изменен.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Господин Бахнев, този българо-турски договор не изисква никаква законодателна промяна в българския закон.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Може ли да предложи направо редакция. Господин Бахнев наистина в случая не е точен, защото изпускаме една хипотеза именно от гледна точка на приложението на закона. Той може да не се променя съдържателно. Можем да кажем вместо действието: "се отнася до действието на закона". Обяснихме ви за какво става дума.

ЮЛИЙ БАХНЕВ: Ратификацията е необходима, защото то става част от вътрешното право.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Не се знае каква е територията, на който действа.

ЮЛИЙ БАХНЕВ: Това е законодателен акт. Тоест, ти въвеждаш в нашето законодателство нещо ново и затова е необходимо всичко, което изисква изменение на закона - то трябва да бъде ратифицирано. Действието, без да е изменение на закона, то няма смисъл да искаме ратификация.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Не може границите на шелфа да не се ратифицират от Народното събрание. Никъде другаде не се казва.

РОСЕН КАРАДИМОВ: Подкрепям формулировката, която Янаки Стоилов даде.

ЮЛИЙ БАХНЕВ: Става дума за границите на Републиката.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Това не е граница.

РОСЕН КАРАДИМОВ: Променям редакцията, тъй като действително освен конкретни законодателни мерки дори повечето договори се отнасят до хипотези, които влизат в сферата на действие на нашето законодателство. И ако например в българския закон е казано, че режимът на чужденците се урежда по взаимност, но с конкретния договор вие регулирате взаимност с Италия, това означава, че действието на нашия закон автоматично се разширява и спрямо италианските граждани. Ето този закон, примерно, влиза в рамките на действие на българския закон, но не изисква изрична законодателна мярка, а автоматично разширява или стеснява неговото действие. Подкрепям изцяло формулировката на Янаки Стоилов.

ЮЛИЙ БАХНЕВ: Следователно, не е необходима ратификация.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Не се отнася, че не се отнася до действието на закона и т.н.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Бележката е с редакционен смисъл.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Да, редакционна е и не е необходимо да бъде подлагана на гласуване.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Нека колегите само да го запишат. По 87 има предложение - в ал. 1 се предлага законодателна инициатива да има и президентът.

ЮЛИЙ БАХНЕВ: Това е суверенно право. Шелфът има суверенно право. (Възниква спор по текст.)

ПЕТЪР КОРНАЖЕВ: Оправихме шелфа, скаридите и раците... в чл. 87 това трябва да се добави.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: За законодателната инициатива?

ПЕТЪР КОРНАЖЕВ: Разбира се.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата господин Миланов.

ЖИВКО МИЛАНОВ: По въпроса за законодателната инициатива на президента искам да обърна внимание на това, че президентът има особена роля в законодателния процес.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има вето.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Трябва да оценим това. Тя е несъвместима със законодателната инициатива. Той има правото на предварителен контрол по отношение на приетите закони - нещо, което ние го нямаме. Ние имаме следващия контрол с Конституционния съд, а единствено президентът има това право и е дадено правото на вето за връщане. Не е съвместимо президентът да внася законопроекта, след като ги приеме той да се произнася с предварителен контрол, да връща законите, по които е внесъл инициатива. Това е едното съображение.

Второто ми съображение, че той не би трябвало да бъде пряк инициатор на закони по простата причина, че това може да постъпи като конфликт с Народното събрание и той да бъде по същество бламиран. Това право той го има сега, но е косвено - чрез обръщенията. Той може с обръщение към Народното събрание...

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Главно с това вето, което е по-сериозно...

ЖИВКО МИЛАНОВ: Другото също е съществено - да предложи. Онези, които го поддържат от неговата партия като народен представител ще поемат и ще внесат законопроекта. В такъв случай той няма да се ангажира с конкретен законопроект, с решаване на един конкретен проблем, който може да бъде много деликатен и същевременно да бъде и бламиран от Народното събрание.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: При вето се предлага от много хора при второто приемане да има едно абсолютно мнозинство от всички - това са гаранции, които са приети. Има думата господин Павлов.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Изцяло заставам зад становището, изразено от проф. Живко Миланов. Аз не мога да разбера лутането, което се прави в тази Законодателна комисия. От орязването на правата, които трябва да има президента до даването на права, които не трябва да има президента. Този въпрос неколкократно е разискван. Единственият сериозен аргумент е достатъчен, за да обори всички останали. Той е, че когато бъде дадено това право на президента и бъде бламиран в Народното събрание, вие унищожавате самата фигура на президента. В такъв случай щом толкова много настоявате непрекъснато да се утвърждава принципа на парламентарна демокрация - тоест, парламентът да бъде водещата от трите власти, моля ви - това не позволявайте - президентът да има законодателна инициатива. Пак повтарям: колкото съм против 84, защото това пък е едно некоректно поведение към президента, към който трябва да имаме и някакво доверие, а не да разсъждаваме в тесните рамки на 24 часа, защото ние общо взето това правим - поведението на Желю Желев ни фиксира и то ни дефинира като поведение и тук. Вместо да изоставим това чисто прагматично поведение - да застанем на принципите на едно конституционно мислене. Щом искате президентска република - няма да му давате законодателна инициатива, но няма и да го принуждавате да идва като просяк в Народното събрание, за да ви дава обяснение.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата госпожа Друмева и господин Берон.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Аз подкрепям изказалите се господа Живко Миланов и Николай Павлов. Законодателна инициатива у президента - тоест, той да бъде на входа на законодателния процес и на изхода на законодателния процес с отлагателното вето е абсолютно несъвместимо. След като той директно е избран от народа, Конституцията му дава право на отлагателно вето - това вече е едно силно участие в законодателния процес. Що се отнася до законодателната инициатива - първо, тя принадлежи на Народното събрание като титуляр на законодателната власт и второ, на Министерския съвет като орган, който отговаря за вътрешната и външната политика.

Това са двете основания. Не виждам основание за даване на законодателна инициатива на президента.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Берон поиска думата.

ПЕТЪР БЕРОН: Аз се убедих от съображенията, развити от проф. Миланов и от другите колеги. Наистина, спомних си как падна фактически генерал де'Гол навремето. Той поиска да му се одобри една инициатива за местното самоуправление и постави въпроса, ако си спомняте, че ако парламентът не я одобри - той ще си подаде оставката. Парламентът не я гласува и той наистина си подаде оставката. Такива случаи на бламиране са нещо, което би трябвало да се избегне.

ПЕТЪР СТАЙКОВ: Той е знаел, че няма да го одобри затова го направи.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Иванов иска думата.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Аз подкрепям тези съображения и мисля, че би било добре да го свържем с другия въпрос - с ветото. Действително трябва да направим обикновено мнозинство от всички народни представители.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Който подкрепя идеята да не се предоставя законодателна инициатива на президента, моля да гласува. То се свързва с квалифицираното мнозинство на ветото. Ще помоля господин Стоилов да премине веднага към този текст, а след това към другото.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Това е чл. 101, ал. 2.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: И аз, и други народни представители са предложили това. Трябва да го докладваме на събранието.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Чл. 101 - има следното предложение: ал.2 да придобие следната редакция: "Срокът по чл. 88, който предвижда отлагателните ...срокът от приемането до публикуването президентът може мотивирано да върне закона в Народното събрание за ново обсъждане, което не може да му бъде отказано и да се създаде нова алинея със следното съдържание: "Народното събрание приема повторно закона с мнозинство повече от половината от общия брой на народните представители". Мотиви: фактът, че с повторното приемане на върнати от президента закони се цели да бъде преодоляно ветото на президента изисква завишаване на мнозинството.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Други желаещи да се изкажат?

Има думата господин Росен Хубенов.

РОСЕН ХУБЕНОВ: Много са подкрепили с подписа си това предложение. Намирам, че то е логично и е уместно, пряко свързано е с липсата на законодателна инициатива на президента. Предлагам да го гласуваме, да не го обсъждаме много.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Има ли някой, който мисли различно?

РОСЕН КАРАДИМОВ: Аз също съм го подкрепил с подписа си това предложение. Въпросът е какво да бъде квалифицираното мнозинство. Мисля, че има и друго предложение.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Половината плюс един от общия брой.

РОСЕН КАРАДИМОВ: Доколкото чух има и за две трети предложение.

ПЕТЪР СТАЙКОВ: Две трети от присъстващите общо взето е равно на половината от общия брой.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Оказа се, че това е предложение почти на всички, които са около тази маса. Който го подкрепя, моля да гласува.

Има ли против, господа? Въздържали се? (Не се обявява резултата от гласуването.)

Дюлгеров, да се направят мотиви, свързани с инициативата.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Господин Красен Станчев настояваше за две трети, но ще го помоля да оттегли това свое предложение.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Нека да прочета окончателната редакция на предложението за нова алинея: "Народното събрание приема повторно закона с мнозинство повече от половината от всички народни представители."

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Кой текст да бъде това?

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Както се предлага - чл. 101, ал. 2. Предлагаме това да бъде нова алинея, тъй като сегашното предложение, което ще разглеждаме се отнася до чл. 88. Има едно друго предложение по чл. 88 за нова алинея 3: "Приетите актове се обнародват в "Държавен вестник" не по-късно от 15 дни след приемането им." Това да се премести от 101 към ...

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Това е редно като правомощие. Това просто е по-добро като система.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Тук се прави предложение за чл. 101. Има още едно предложение, че президентът обнародва законите като негова компетенция.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: В компетенциите на президента се включва, че той обнародва, обаче срокът на обнародването се премества там, където трябва - в своята система и затова тук номерацията малко се променя. Логиката е обща.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Той ги преподписва.

РОСЕН ХУБЕНОВ: Тези промени са редакционни. Можем спокойно да ги възприемем, но проблемът е ако президентът не изпълни това си задължение в 15-дневен срок какви ще са последиците.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Биха могли част от народните представители да поставят въпроса пред Конституционен съд, тъй като това е нарушение на неговите правомощия.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Следващото предложение по чл. 89. В ал. 1, където се говори за недоверие, се предлага да отпадне възможността парламентът да гласува недоверие на отделен министър. Във връзка с това се предлага да отпадне и ал. 3. Мотивите са: индивидуалната политическа отговорност на министъра (в този случай недоверие) предполага той да е бил избран отделно, а не по предложение в пакет на министър-председателя. Министърът не е облечен в индивидуална инвеститура, за да бъде събличан от доверието индивидуално.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Да кажа две думи, понеже съм един от вносителите: за мен това е колектив, избрали са го в едно коалиционно правителство. Да започнеш да вадиш един по един министрите от едно коалиционно правителство, това означава министър-председателят просто да си отиде. Той трябва да го направи. Даже спрямо един от неговите министри, ако се проявява такава инициатива - той трябва да го направи. Това е главният аргумент и правилно са написани тук. Има думата господин Берон.

ПЕТЪР БЕРОН: Не мога да възприема тази мотивировка. Напротив, един министър може да сгреша, да се отклони от правия път по всяко време. Той е избран именно поединично, индивидуално, гласувано е за всеки един от министрите, а не за пакета и съвсем спокойно, както е избран, така трябва да може да бъде изваден от правителството. Това съвсем не влече падането на министър-председателя или разстройването на екипа. Както извадят един министър - ще го заменят с друг, на общо основание. Аз не виждам никаква логика в предложението.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Обретенов има думата.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Няма никаква пречка един министър да бъде изваден от екипа, дори и да я няма тази разпоредба. Това става в нормалните парламентарни републики, защото общественият натиск включително настроението в Народното събрание ще принудят министър-председателят или самият министър, който е атакуван, сам да си подаде оставката.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Добре, но ако министърът не си подаде оставката - какво ще стане? (Възниква спор по поставения въпрос.)

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Това са неща, които се регулират по друг начин - не чрез Конституция.

ИВАН ГЛУШКОВ: Колеги, аз искам да ви обърна внимание на следното: ние винаги разсъждаваме от името на наши, балкански категории. В цивилизованите страни, в нормалните страни, когато един министър извърши някакво престъпление, бъде замесен в някаква финансова спекулация или по някакъв начин е дискредитиран, той моментално, чрез едно леко внушение, съвсем леко и дискретно внушение си подава оставката. Поначало Министерският съвет е един екип и е абсолютно неправилно положението, както ние досега избирахме последния Министерски съвет - министър по министър. Ние поначало ги противопоставяме вече министрите. Един е избран с 200 гласа, другия с 300 гласа, третият - с 250 гласа. Това го няма в цивилизованите страни. Това е един екип, представен от министър-председателя. Той получава вот на доверие от парламента и започва да работи. Ако някой от този екип, както казах, бъде замесен в някаква машинация, той моментално ще бъде принуден да си подаде оставката. Не виждам кой министър при една такава ситуация ще откаже да си подаде оставката, за да може парламентът специално да му поиска на него оставката.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата господин Карадимов.

ИВАН ГЛУШКОВ: Самият министър-председател преценява и дискретно му дава знак, че трябва да си подаде оставката.

Най-неправилно е да се избират министрите поотделно.

КРАСЕН СТАНЧЕВ: Това означава, че ако не се приеме тази процедура, ще се измени цялата процедура на утвърждаване на кабинета.

РОСЕН КАРАДИМОВ: Това е единият аргумент. Другият аргумент, за който аз бих гласувал, е, че нещата не са толкова фатални. Първо, ние имаме точно определена и установена процедура как се издига кабинет и отделни министри. Това означава, че ако бъде гласувана оставка на един министър, отново министър-председателят има инициативата за издигането на кандидатура на този министър. На второ място, ако опасенията на господин Глушков са реални, че би трябвало заради един министър да пада целият кабинет, аз бих ви прочел още веднъж чл. 112, ал. 1. Ако действително кабинетът стои зад този министър и смята, че министърът не е виновен и не бива да му бъде искана оставката, тогава министър-председателят ще вкара в процедура действието по гласуване на недоверие на целия кабинет. Тогава вече Народното събрание ще трябва да преценява дали заради един министър може да падне целия кабинет, когато гласува с това мнозинство, което е дадено в чл. 112. Чл. 112 казва, че може да бъде поискано гласуване на доверие по цялостната политика, по програмата и по конкретен повод. Конкретният повод може да бъде конкретно поисканата оставка на един кабинет.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата Румен Воденичаров.

РУМЕН ВОДЕНИЧАРОВ: Аз също не мога да приема предложението за съкращаване на тази алинея. Ясно е, че оставката на един министър няма да предизвика правителствена криза, а лекото внушение, за което говори господин Глушков по-добре да се прави от парламента, вместо от Града на истината, или евентуално спирането на ядрената електроцентрала в Козлодуй да се прави не от Екогласност, а да се прави по някакъв друг начин.

ИВАН ГЛУШКОВ: Никой не говори за Града на истината.

РУМЕН ВОДЕНИЧАРОВ: Лично аз ще ходатайствам за оставката на министъра на просветата, ако есента той си позволи да въведе турския в българските училища.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: След като инвеститурата кореспондира на проучвателния мандат на министър-председателя - тоест, към цялото правителство няма инвеститора на отделен министър. Не трябва да се гласува един по един. Спорът на министър-председателя трябва да се приеме изцяло, което противоречи пък да има доверие към един отделен министър.

ИВАН ГЛУШКОВ: Те са свързани неща.

Най-ненормалното нещо е в началото на инвеститурата, когато министър-председателят правя кабинета и предлага своето правителство ние да му ампутираме двама души като кажем, че този е такъв, онзи - онакъв и двама души от този екип, с който той се представя, ние да ги изритаем предварително.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Конкретен пример, господа. Имате коалиционно правителство. Жертвам един от министрите си, за да сваля целия кабинет. Ако вие приемете това, което се предлага, жертвам един от министрите, той умишлено прави гаф по мое разпореждане и по този начин вие сваляте целия кабинет. Защо? Останалите могат да действат съвсем правомерно, съвсем определено и тогава, когато има противоречие между две групировки в рамките на едно коалиционно правителство - това е механизъм много опасен. Вие по този начин бламирате цялото правителство, а не отделния министър.

ПЕТЪР БЕРОН: Ами ако не беше избран? Цялата конфигурация пропадеше.

ИВАН ГЛУШКОВ: Значи ти се съгласяваш с моите доводи? Как можеш в това правителство, което беше с такова крехко равновесие направено, ако Костов не беше получил 202, а 2 гласа по-малко, щеше да пропадне цялата конфигурация.

ПЕТЪР БЕРОН: Искам да приведа в съответствие начина на избиране с начина на бламиране.

ИВАН ГЛУШКОВ: Тук се каза, че и ал. 3 пада, а когато дойдем до правителството и там ще се приведе. Министерският съвет трябва да се приема от парламента като един екип, както е във всяка цивилизована страна.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: В Америка не е така.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Строежът в Америка е различен, господа. Мислете за това. Конституционният строеж е различен, цялата държава е различно организирана.

ПЕТЪР СТАЙКОВ: Тези неща трябва да ги изясним тук концептуално. Ако ще се избира министър по министър, то е естествено, че и поотделно може да бъде бламиран. Ако ще се прави обсъждане и след това приемане на екипа като цяло, може да се бламира и екипа като цяло. За мен втория вариант е по-приемлив във връзка с шарените отношения, които ще има в бъдещия парламент, но това означава, че трябва да променим и начина на формиране на правителство. Все пак има някаква логика. Ако един по един ги гласуваме, трябва и един по един да можем да ги махаме.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Аз искам да кажа, че действително където става въпрос за избиране на правителство не е уточнено, но трябва да бъде уточнено, защото не може да се остави в Конституцията да не е казано едно Народно събрание да избира правителството човек по човек, а друго правителство да избира правителство или същото Народно събрание да избира правителство ан блок. Ако отиваме към варианта за екипност, това трябва да бъде казано ясно. Трябва да се каже там, където се говори за избиране на правителството. Ако тук отпадне възможността за гласуване на доверие на отделен министър, тогава на другото място да се избира правителството като екип. Трябва да има единство.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Нека да погледнем дали има пречки.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Там е казано "по предложение на министър-председателя".

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Само в чл. 99, ал. 2 е казано: "Президентът предлага на министър-председателя да предложи състав за Министерския съвет." В тази скромна формула се съдържа тази идея, но не е добре развита.

ИВАН ГЛУШКОВ: Тук отпада ал. 3, където също се говори за бламиране на един министър.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Всъщност този анализ - няма пречка... Миланов, имате думата.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Аз мисля, че това, което е записано в проучвателния мандат в чл. 98 нищо не пречи на Народното събрание да дава широки възможности то да си решава въпросите. Всякакво тесно решение сега ще ни затрудни по-нататък.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Това е основен въпрос. Може ли да не е уреден в Конституцията?

ПЕТЪР СТАЙКОВ: Точно поради това трябва да се уточнят тези неща. Все пак, не може едно правителство да бъде избрано един по един и да се бламират отделни министри, а друго да бъде избрано по друг начин, защото на някого не му харесва.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Миланов преди малко каза, че ако отворите Конституцията не е казано, че се избират един по един.

ИВАН ГЛУШКОВ: Досега ние не действахме по най-правилния начин, избирайки министрите един по един.

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Искам да кажа една дума по чл. 83, т.5. Там се казва: "Народното събрание избира и освобождава министър-председателя и по негово предложение членовете на Министерския съвет." От това пак не е ясно...

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Това означава, че няма пречка да бъдат избирани като екип.

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Никаква пречка няма, но може би трябва да се каже ясно, че не е поотделно, а съставът на Министерския съвет, по негово предложение...

ПЕТЪР СТАЙКОВ: Ако отпадне члена, просто Министерският съвет тогава нещата се уреждат.

ИВАН ГЛУШКОВ: По негово предложение - състава на Министерския съвет.

РОСЕН КАРАДИМОВ: Може ли да се аргументирам с чл. 108, ал. 1, където нещата са фиксирани. Там се казва: "Министерският съвет се състои от министър-председател, заместник-министър-председатели и министри." В т. 5 ако стане и по негово предложение Министерския съвет, аргументирайки се с чл. 108, ал. 1, нещата стават ясни.

КАЛИН ДИМИТРОВ: Аз поддържам предложението на проф. Миланов да не се конкретизира, защото в чл. 83, ал. 6 по предложение на министър-председателя се създават, преобразуват и закриват министерства." Това означава ли, че като открием ново министерство и се налага да избираме министър на съответното министерство трябва да гласуваме отново целия министерски кабинет?

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Това е друго.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Това е друг казус.

КАЛИН ДИМИТРОВ: Друго е, но ако се получи на практика така?

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Тогава може би т. 5 трябва да каже: "Министерския съвет, както и промени в него, когато се налагат". Или пък в т. 6: "Закрива министерства и избира съответен министър." Това са вече промени в един екип, а не в принципа.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Грозданов, нека това се изясни. Вземете текста в ръка и предлагайте нещо.

ЛЮБЕН ГРОЗДАНОВ: Искам да взема отношение към отречената от отдавна колективна отговорност. Колективната отговорност във всички сфери е отречена. Ние я вкарваме за Министерския съвет. Министерският съвет да отговаря като колективен орган. Защо ще отговаря целият екип? Не я възприемам тази колективна отговорност.

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Една реплика към господин Грозданов: тук не става въпрос за отговорност. Мисля, че затова така всички реагират. Господин Павлов съвършено справедливо каза да не гледаме Америка и т.н., а да изхождаме от това какво ни е нужно на нас в това отношение.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: На нас ни е нужно правителство.

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Явно е, че е нужно правителство, което да се чувства солидарно, а не всеки да бяга поотделно. Това е една много опасна тенденция в тези правителства и сегашното правителство изпитва тези напрежения. Затова моля да прецени дали и от тази гледна точка си заслужава...

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Вие не чувствате ли, че и сега някой министър казва: "Аз ще си отида." Какво означава това?

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: През цялото време се заплашва с оставки. Това не бива да е така.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Аз съм против промяната, която се предлага тук по още едно съображение. Моля ви, докажете ми. Против промяната съм на това след като падне един министър да искате оставката на целия кабинет.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Ние не сме казали такова нещо.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Най-малкото заради това, защото нека някой да ми докаже, че ако отделните министри се избират поотделно или групово, от това непременно като условие, без което не може, произтича задължението той да си подава оставката отделно или в такава корелация, която тук беше развивана като теза. Няма. Разберете, пак се връщам на примера, който ви дадох. Аз мога да пожертвам един човек, за да бламирам едно правителство, защото нямам мнозинство в парламента. За да го направя, ще го направя чрез един министър, ако вие искате отговорността на един министър

да повлече отговорността на цяло правителство.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Дискусията почти приключи. Думата има господин Стоилов за предложение. Досега ги направихме. Моля да чуем текстовете.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Мисля, че повечето от хората, които се изказаха подкрепят идеята да отпадне отговорността на отделния министър, а след това да отпадне и ал. 3. Както посочи господин Пирински, може би трябва да коригираме т. 5 като изключим думите "членовете на".

Т. 5 трябва да стане: "Избира и освобождава министър-председателя и по негово предложение - Министерския съвет."

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Другото как става?

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Другото, както е предложено: да отпадне или на отделен министър и трета алинея в чл. 89.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Аз мисля, че това се подразбира и няма нужда да го казваме.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Тук има един въпрос, който господин Пирински повдигна - дали наистина се подразбира отделен министър?

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Колеги, смятам, че текстът трябва да остане. Съвсем практически да погледнем на нещата. Прекрасно правителство като цяло, прекрасен екип, много добре се справя с работата си, но един от министрите е направил нещо - просто някаква интимна история или нещо подобно. Правителството не одобрява. Внушаваме му лекичко или плътно, но той не си подава оставката. Защо трябва да пада един цял екип? Защо трябва да отива цяло правителство? (Възниква спор.) Защо да няма недоверие спрямо отделен министър? Защо трябва да падне целият екип? Как няма да падне - ще падне. Нито Министерският съвет, нито министър-председателят може да му каже да си подаде оставката.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Тук има обратен аргумент, че правителството може да прехвърли своята отговорност върху парламента, вместо само да поема отговорността и да каже ние сме различни от този министър.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Такава хипотеза няма да съществува поради простата причина, че ние и миналия път засилихме функциите на председателя на Министерския съвет - тоест, че формирането на правителството, както и оставките стават по негово предложение.

Ако се омаскари един член на неговото правителство, той може, ако смята, че действително трябва да се отърве от него, ще предложи Народното събрание да го подмени. Ако той смята, че министърът няма основание да бъде подменен, той ще застане с целия си екип срещу него и ще постави въпроса на доверие. Такава възможност има, тя не е премахната. Конституционна възможност има.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Подкрепям проф. Миланов. Щом министър-председателят е този, който предлага целия екип - т.е. щом може да предложи по-голямото, той имплицитно може да предложи и по-малкото - да предложи един от този екип да бъде изваден от състава, така че това не го изключва. Това го пише изрично.

ГЕОРГИ ПИРИНСКИ: Може би господин Стоилов ще се помъчи в т. 5 да доредактира и по негово предложение - Министерският съвет или отделни промени в неговия състав. Това е свързано с т. 6.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата господин Карадимов, за да предложи текст.

РОСЕН КАРАДИМОВ: "Избира, освобождава министър-председателя и по негово предложение Министерския съвет; по предложение на министър-председателя извършва промени в правителството."

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Може, така е добре.

КРАСЕН СТАНЧЕВ: Ние вече минаваме втори кръг, втори тур на мненията. Докато на първия кръг моето впечатление беше, че повечето от изказалите се за оставането на текста, то вече на втория се измени. Искам да дам все пак и още един аргумент за оставането на текста. Съжалявам, че ви отнемам времето, но ще ви напомня, да речем, вота за доверие, поискан от социалдемократите в Бундестага по отношение на Людвиг Ерхард. Този вот минава с един глас, което по-нататък изменя цялата политика на страната до 63-64 г. Това е изключително съществен момент, който е много близък по аналогия или както искате с нашата ситуация в момента, защото реформата, която започва Ерхард, е почти същата като стъпки, които прави в момента нашето правителство. При тях се запазва този механизъм - искане вот на доверие към отделен министър или към министър-председателя. Защо? В този преходен период, който те имат от 48-ма до средата на 60-те години, се формира много интересен механизъм на отговорност. Този механизъм в момента се формира и при нас. Като човек от /ВР

Народното събрание, който така или иначе поради липсата на отраслови комисии е много тясно свързан с наблюденията на Министерския съвет и специално отрасловите министерства, аз мога да кажа, че в момента структурите на властта се променят на принципа на приливите и отливите - т.е. една група постепенно започва да замества другата с всички често мафиотски отношения. След един месец този въпрос започва да прелива и в момента, примерно, колкото и да уважавам господин Попов, аз съм сигурен, че той не може да вземе решение по какъвто и да е въпрос за оставка или не на отделен министър. В момента ситуацията е много сложна и тази ситуация ще продължава да бъде толкова сложна - на приливи и отливи в промените на структурите на властта поне десетина години. Аз смятам, че за този период трябва да се запази. Понататък Народното събрание ще има възможност с механизма на промяна на Конституцията да смени. Това е мое дълбоко убеждение и то се базира на опита от Германия и опита на българското правителство от последните, да речем, 12 месеца.

КАЛИН ДИМИТРОВ: Господин Ганев, ние малко разводнихме разговора. Аз също подкрепям колегата Красен Станчев, защото имам предвид, че предвид повелите на правилника, които поехме, ние приехме, че на трето четене ще разглеждаме за отпадане, за изменение и т.н. Конкретно имаме предложение - подписано, подкрепено от 40 подписа за отпадане на отделен министър. Фактически, ние, ако не процедираме по правилника, а търсим изменение и т.н., рискуваме да изпадне в такова положение, в каквото изпаднахме когато гласувахме чл. 3 първия ден от гласуване на трета алинея на Конституцията.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Сега говорим много ясно. Предложението е направено. Ние сме в границата на това предложение. Има думата Янаки Стоилов и да вървим нататък.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Само няколко думи. Тук няма никакъв процедурен пропуск, така че опитът да подменим същностния въпрос с процедурни проблеми тук не е състоятелен. Съгласен съм с това, което каза господин Станчев, че България днес е сравнима по-скоро с Германия от 50-те години, отколкото с Германия днес, въпреки че в Германия днес практиката е обратна. Там няма възможност да се атакуват отделни министри. Въпреки че на тези аргументи могат да се поставят аргументи и в другата посока, че ако

днес има необходимост, да речем, да се проведе някаква финансова политика, ние не трябва да се занимаваме само с фигурата на министър Костов, да речем, а трябва да преценим дали цялото правителство стои зад тази реформа или не стои, така че това не е проблем само на министъра на финансите или министъра на индустрията. Мисля, че има още едно основание да приемем предложението за отпадане на недоверието към отделен министър, тъй като това винаги засилва правителството. Част от критиците на Конституцията имат единствения аргумент за недостатъчно силна роля на правителството, че могат отделни негови части да бъдат орязвани. Приемането на това изменение мисля, че обезсилва всякакви такива аргументи за някакво слабо или нестабилно правителство.

В много малко страни в съвременния свят при парламентарното управление се допуска недоверие и към отделен министър. Върви се към едно укрепване на правителството.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Който подкрепя премахването на възможността за оставка и за бламиране на отделен министър чрез недоверие, моля да гласува. Текстове се изясниха. Ще се гласува за махане на възможността за премахване на отделен министър.

КРАСЕН СТАНЧЕВ: С промяната в другия текст членове.

Има ли против? Въздържали се? (11 души гласуват за предложението, 6 - против, 8 се въздържат.)

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Тоест, ние не стигаме до някакво общо решение. Някои не разбраха за какво гласуват.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Георги Аврамов, който излезе, гласува за, а през цялото време поддържаше другата теза. (Оживление в залата, всички говорят едновременно.)

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Ставаше дума за това кой подкрепя предложението да отпадне възможността за гласуване на недоверие на отделен министър.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Самото гласуване има доста условно значение, защото комисията е от 57 души. Второ, ние, които работим тук, мислим за това който е да отпадне възможността на отделен министър на се гласува недоверие - да гласува. Моля всички, които са тук, да гласуват.

(12 гласуват за, 7 против, 4 се въздържат.)

Гласуваха против тези, които искат да се запази сегашният текст.

Прави се промяната.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Моля само господин Карадимов да продиктува допълнението на точката, за да го запишем и тук предложението.

РОСЕН КАРАДИМОВ: "Избира и освобождава министър-председателя; по негово предложение Министерския съвет; по предложение на министър-председателя извършва промени в правителството." След сегашния текст се поставя точка и запетайка и се прибавя "по предложение на министър-председателя извършва промени в правителството."

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: За кой текст става дума?

РОСЕН КАРАДИМОВ: 83, т. 5.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Това са промените, ако се стигне до гласуването на този текст.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Без да правя криза, няма да повдигам въпроса, но предложението е такова по чл. 83, т. 5 няма с 40 подписа.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: То е във връзка с друг текст.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Когато се променя смисълът на текстовете, не могат да се събират подписи.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Предлага се нова идея в т. 5.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Когато се приеме едно предложение всичко, което му противоречи, очевидно се коригира. Има думата господин Стоилов.

ПЕТЪР БЕРОН: Тази формулировка не е подкрепена от 40 подписа. Ние длъжни ли сме да внасяме неподкрепени предложения?

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Ние сме власт да отстраняваме, да правим предложения за отстраняване на всички логически противоречия, когато се приеме едно внесено предложение. Ако се приеме първото, логично е да поставим второто, ако не се приеме - този въпрос няма да се повдига.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: По-нататък, господин Стоилов.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Предложение в главата за президента. От чл. 93, ал. 5. Предлага се да се добави текстът: "А при предсрочно прекратяване на пълномощията му в двумесечен срок." За какво става дума? Тъй като в сегашната редакция на ал. 5 не е безспорно какво следва от нея - дали вицепрезидентът става президент до края на мандата или пък той е само вицепрезидент и изпълнява функциите на президент до провеждането на нови избори - предлага се именно това допълнение, което съдържа идеята,

че вицепрезидентът никога няма да стане президент автоматично, ма той само изпълнява функциите на президент.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Това ли е Вашето мнение?

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Не става въпрос за моето мнение. Аз съм по-скоро за обратното, но нека дискусиата да си каже мнението.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Господа, моля за кратки становища.

РОСЕН ХУБЕНОВ: Този проблем беше дискутиран на едно от предишните заседания на Конституционната комисия. Моето впечатление е, че преобладаващото мнозинство е за този текст. Защишава се принципната теза, че вицепрезидентът не може автоматически до края на мандата на президента да стане президент. Мисля, че това е правилно, тъй като вицепрезидентът все пак е изтеглен един вид от същността на президента, за когото е гласувано и за когото се гласува в обща листа с президента.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Аз изтъкнах този аргумент, че това може да внесе нестабилност сред някого да очаква, че след оставка или след смърт на президента може да се получи друга конфигурация.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Не искам да добавям много аргументи в едната или в другата посока, но вие виждате и това предложение, което и аз подкрепих. Мисля, че мина. Те трябва да бъдат, както казва господин Росен Хубенов, в една листа. Те представляват едно цяло, защото вторият подпомага първия и не би трябвало това да бъде толкова трудно.

Други аргументи?

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: За предложението или предложението?

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: След като са екип, значи те са взаимно заменяеми при определени условия.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Аз не разбирам това, което каза господин Ганев за едната листа. Въпросът за начина на избиране на вицепрезидент се обсъждаше много отдавна. Имаше два варианта. Единият е с обща листа, а другият беше независимо. В крайна сметка тук е казано в чл. 94, че се избира едновременно с президента при условията и по реда за избиране на президент, което поне за мен означава, че се избира независимо и това беше нашето мнение, ако се оформи навреме.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Аз правя предложение.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Той се избира независимо от президента, т.е. не е с една обща листа, може да бъде с различни политически сили. С това е свързано и другото, което също тогава беше разбирано на комисията, макар че имаше две мнения, а то е, че вице-президентът замества президента само до провеждането на изборите, а не в целия останал мандат. Другото е просто друг вариант. Ние не го избрахме. Би могло да бъде и другия вариант, но не сме го избрали, не сме тръгнали по този път.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Стоилов докладва предложение на 40 души, между които госпожа Ананиева. Това е поводът да разискваме.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: За мен това е просто едно уточняване на това, което вече всъщност сме имали предвид. То не е нещо ново, не променя за мен нищо по същество. Не става въпрос само за срока. Не сме имали предвид друг срок.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: А при предсрочно прекратяване на пълномощията?

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Премахва евентуална неяснота, но това не променя смисъла на това, което комисията е имала предвид навремето.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Колеги, господин Иванов е напълно прав. Още в работната група през тези месеци идеята беше ясна. Ако на президента по една или друга причина му се прекратят правомощията вицепрезидентът ще го замества само за периода до избора на нов президент, за да изпълнява функциите му. Не става въпрос за заместване до остатъка на мандата му, защото това може да бъде още първата година по една или друга причина - смърт или т.н. Не е имало спор за идеята и това, което предлага госпожа Нора Ананиева и другите депутати, всъщност се уточнява, а не на тази идея, за да няма двусмислие.

КРАСЕН СТАНЧЕВ: Аз съм съгласен, че това е уточняване на тази процедура, която е възприета в момента, но доколкото знам има предложение от други 40 народни представители, където се казва, че президентът и вицепрезидентът са екип.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Това е моето предложение също. След като те са екип, то тогава е възможно те да са взаимно заменяеми в някакъв смисъл и при определени условия. Това е

другият вариант. Всъщност, ние тези два варианта трябва да ги разглеждаме като алтернатива, като дилема. Не става въпрос толкова за взаимно заменяеми, отколкото допълващи се, според мен.

ПЕТЪР БЕРОН: Ако се случи още първата година, още четири години ли ще имаме временно изпълняващ длъжността? Това не може да стане.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Аз искам да изтъкна, без да съм настоятелен, все пак да се обсъжда и едното, и другото предложение. Тук текстът на чл. 94, който се предлага е: "Вицепрезидентът се избира едновременно с една листа с президента при условията и реда за избиране на президент." За мен подтекстът на това предложение е, че те са един екип и когато президентът напусне своя пост вицепрезидентът би могъл да стане президент. Ще изтъкна само два аргумента защо и това разрешение има не по-малък разум. Първо, когато се освободи президентският пост, това обикновено е свързано с някаква силна политическа дестабилизация, особено ако е настъпило при извънредни, а не по естествен път обстоятелства - обичайна смърт или нещо подобно. От тази гледна точка трябва да се помисли дали е много целесъобразно в такова обществено напрежение да се насрочват автоматично нови президентски избори. На второ място, когато ние потенциално предвидим възможността вицепрезидентът да стане президент, автоматично ние предявяваме по-високи изисквания към политическите качества на това второ лице.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Стига да няма желание да убие президента...

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Напротив, другият случай може да се появи.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Тук вече се изтъкнаха съображения от господин Станчев, че има две ситуации - на временна невъзможност от страна на президента да изпълнява задълженията си и да се изясни въпросът дали с прекратяване на правомощията на президента се прекратяват и на вицепрезидента.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Дали да ги избираме в една листа - това е проблемът.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Да, това е въпросът, това е концепцията, че ако се избират в екип и като екип трябва да се избират в една листа. Логично би следвало тогава, че с прекратяване

на правомощията на президента да се прекратяват и на вицепрезидента. Това трябва да се реши. Това не е записано в Конституцията.

РОСЕН ХУБЕНОВ: Аз бих доразвил тази идея, защото тя е много основателна с оглед на вече обсъдените от нас текстове. Компетенциите на вицепрезидента са производни. Те са производни от компетенцията на президента. Затова би трябвало да се избират в общата листа, за да бъдат един екип, тъй като, ако например вицепрезидентът е вторият кандидат за президент, който е от друга политическа сила и е набрал втори по ред гласове при гласуването за президент, при една временна замяна на президента той би могъл да води политика, която е коренно различна от принципната политика на президента. Това ще доведе до дестабилизация на страната. Ето защо подкрепям тезата те да се избират като екип с обща листа. Същевременно, обаче, подкрепям и идеята за прекратяване на правомощията на президента, да се проведе избор за президент и за вицепрезидент, тъй като възприемаме и съображенията, че това би могло да стане в момент на политическа дестабилизация и да предизвика изборът още по-голямо дестабилизиране на обстановката, аз бих предложил срокът да се увеличи, в който трябва да стане изборът - примерно, този срок да бъде шест месеца. Не двумесечен, а шестмесечен.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Значи сте на принципа, когато умре императорът, неговият кон да бъде заровен малко по-късно, образно казано?

РОСЕН ХУБЕНОВ: Точно така. Когато другият император си избере друг кон.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата господин Бахнев.

ЮЛИЙ БАХНЕВ: Ако ние следваме логиката в случая, че ще бъдат избрани с една листа, с една платформа, то тогава и логиката ни трябва да бъде, че вицепрезидентът ще стане фактически президент и мандатът, който е получил от тази платформа, трябва да бъде изпълнен до пет години. Това е логиката на изказването на този, който говори преди мен. Ние не приемаме това нещо. Ние искаме въпреки това да станат нови избори за президент и вицепрезидент. Изрично и точно трябва да изразим какво искаме да стане.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: А Вие какво искате?

ЮЛИЙ БАХНЕВ: Никакви теории тук не могат да помогнат. Ние можем и така да направим, и така да направим. Недейте да бъркате логиката с нашето желание. Ако искаме една листа с една платформа - има логика да бъде до края на петгодишния мандат.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата господин Воденичаров.

РУМЕН ВОДЕНИЧАРОВ: Искам да припомня, че поначало беше спорно дали да има вицепрезидент в нашата структура на държавното управление и тогава, ако беше отпаднал вицепрезидентът, този въпрос нямаше да съществува. Няма нужда да се правим толкова на американци. Ние напоследък твърде често се правим на американци.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: За какво става дума сега?

РУМЕН ВОДЕНИЧАРОВ: Става въпрос за това, че аз поддържам предложението, но може да се обмисли дали в разстояние на 100 дни или на 6 месеца да бъде проведен изборът.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата господин Берон.

ПЕТЪР БЕРОН: Предложението и разсъждението на господин Хубенов не смятам в никакъв случай, че трябва вицепрезидентът автоматично да стане президент, но смятам, че те трябва да бъдат избирани като екип, а не по пазарлъжката система от последния път. Те трябва да бъдат избирани като екип, но това не означава, че изискванията към вицепрезидента и към президента са едни и същи и не означава, че фигурата на вицепрезидента автоматично ще бъде одобрена от народа с такъв брой гласове, с какъвто е одобрен президентът. Поддържам също така шестмесечен срок за нови избори. Това беше разумно и съм на това становище.

ЮЛИЙ БАХНЕВ: А защо тогава не предложим да нямаме вицепрезидент?

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Не е направено такова предложение, нека да не обсъждаме да отпада вицепрезидентът.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата господин Павлов.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Искам да ви припомня някои неща от развитието. Поставям ви въпроса така: щом решихме, че трябва да има вицепрезидент, щом той ще бъде избран в единна листа с вицепрезидента, защо вие го поставяте в това смешно положение, когато след смъртта на президента, той трябва да бъде изгорен като вдовицата - т.е. да се избира нов президент, и ви питам какви ще бъдат правомощията на този вицепрезидент през цялото

време на мандата му, когато той няма такива правомощия достатъчно. Питам - за какво да го избираме? Когато умре президентът при хипотезата, която се развива - той не става президент. Питам, за какво ни е вицепрезидент? Разбирате ли, вие обезсмисляте цялата фигура на вицепрезидента, а в същото време го искате и в същото време на него му отреждате ролята на оръженосец, но никога не му давате правота да вземе той щита. Това е абсурдно.

После, питам ви: умрял е президентът, вицепрезидентът изпълнява длъжността до изборите. За какъв срок избирате новия президент? До края на мандата на вицепрезидента, или за отделни пет години? Моля ви се, този въпрос никак не е толкова несериозен. Той е много сериозен въпрос. Нали ще размените след това движението на двамата? Ако вие отричате възможността вицепрезидентът да стане президент до края на мандата на президента си, вие влизате в няколко ситуации, които са толкова абсурдни политически, че вместо да търсите стабилитет на нацията - стигате до обратното - до дестабилизиране на нацията. Така че аз не разбирам логиката на нещата.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Вие сте против предложението, което се направи - така ли да разбираме?

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Аз смятам, че след отстраняването по какъвто и да било повод на президента, вицепрезидентът до края на мандата му остава президент. Това е смисълът да има вицепрезидент.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Има ли такова предложение изобщо?

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата господин Красен Станчев.

КРАСЕН СТАНЧЕВ: Искам да кажа следното: вече няколко пъти се опитваме да стигнем до решение, включвайки различните хипотези в един текст. Получава се все по-голямо и голямо объркване. На няколко пъти имаме този подход. Нека все пак да мислим, че това е дилема. Има два пътя. Нали това е процедурата? Да не се опитваме сега да съчетаем, колкото и да уважавам господин Хубенов, двете неща, които са наистина два пътя.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата господин Стайков.

ПЕТЪР СТАЙКОВ: Като продължение на това, което каза Красен Станчев - нещата са по следния начин: ние първо трябва да решим хипотезата дали президентът и вицепрезидентът ще се избират като екип с една листа, или отделно. Ако те се избират

поотделно, тогава те могат да бъдат представители на различни, примерно на две големи политически партии и отстраняването по един или друг повод на президента от власт може да доведе до промяна в линията на политиката. При това положение, ако ние запазим тази възможност, тогава е задължително да се възприеме положението, че няколко месеца след отстраняването на президента трябва да се проведат нови избори, защото фактически трябва да бъде санкционирана вече една нова политическа линия или продължаване на старата. При условие, че ние се ориентираме към избиране на президент и вицепрезидент като екип, то тогава тази необходимост за предсрочни избори отпада. Според мен трябва да отпадне, защото освен всичко останало трябва да означава и това, че ако някой има желание да отстрани президента и с това да направи политическа дестабилизация в страната, то трябва да бъде възпиран от факта, че вицепрезидентът ще продължи същата линия, която е имал президентът. Затова, за да решим този въпрос, според мен ние първо трябва да решим предложението дали да бъдат избирани в единна листа, или поотделно - т.е. дали значи, че могат да бъдат представители на различни противоборстващи политически сили, или трябва да бъдат екип, а след това вече да решаваме следващия въпрос.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Има думата господин Обретенов.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Не искам да повтарям доводите, които изложиха колегите, но според мен основната грешка е в това, че ние предвидихме фигурата на вицепрезидент изобщо. След като допуснахме тази грешка, според мен ние трябва да изберем по-малката злина. Става дума за това да изберем по-простото разрешение - с една листа да се избират президентът и вицепрезидентът, защото обратното е много сложно, води до много непредвидими политически последици. Как, на каква база ще се избира вицепрезидентът, дали това ще бъде вторият по гласове след президента, или от различни партии ще се представят и вече там, който получи повече гласове. Затова аз съм за една по-опростена система, а тя е да се избират с една листа и вицепрезидентът при това положение е логично да може да замества президента.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Нека да се има предвид, че в системи, където президентът има много по-силни компетенции - това се допуска, така че не виждам за един умерен сравнително...

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Освен това трябва да ви кажа, че при тази парламентарна форма на управление, която ние предвидихме и за която не отговаря точно прекият избор на президента, не си струва да се провеждат избори за президент в средата на мандата, примерно.

(Възниква спор между членовете на комисията във връзка с поставения въпрос.)

КАЛИН ДИМИТРОВ: Колеги, има едно нещо, което изпускате предвид в тази ситуация. Вицепрезидентът, ако продължи мандатът на президента, автоматично се поставя въпросът през този период кой ще изпълнява ролята на вицепрезидент.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: При условие, че няма кой да изпълнява ролята на вицепрезидент след евентуални условия за падане на вицепрезидента, станал президент, до края на мандата - това трябва да се уговори. Иначе нещата стават много объркани. Губи се този човек, който би могъл да замести в случай, че отпада и вицепрезидентът.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Молбата е за предложения, които ще защитавате, давайте текстове.

РОСЕН КАРАДИМОВ: Аз съм за това да отпадне това съмнение, защото чл. 97, ал. 4 казва: "При невъзможност на вицепрезидента да замести президента, функциите се изпълняват от председателя на Народното събрание." Така че проблемът по същество е решим, тези функции не са толкова решими, че да се усложнява допълнително.

РУМЕН ВОДЕНИЧАРОВ: А се избира не от председателя на Народното събрание?

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Янаки Стоилов има думата.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Имаме два варианта на решение. Единият е, ако се запази засега преобладаващата идея в ал. 5 да се допълнят думите "при предсрочно прекратяване на пълномощията му", само че не в двумесечен, а в шестмесечен срок, като че ли надделяваха предложенията по отношение на този вариант.

Другият вариант е, ако искаме вицепрезидентът да изпълнява до края на мандата не само функциите на президент, а и да стане президент - да добавим второ изречение в ал. 5, което да гласи, че при предсрочно прекратяване на пълномощията на президента, вицепрезидентът встъпва във функциите му до изтичането на мандата. Това са двата варианта. Ако се приеме вторият,

бихме могли да мислим дали в случаите, когато той е в невъзможност да изпълнява функциите на президент, да се прилага общото правило, че председателят на Народното събрание го замества - т.е. да си остане общото правило. Тогава изборите се насрочват по общите правила. Когато обсъждаме тази тема аз си задавам въпроса - казано е в чл. 94, че вицепрезидентът се избира едновременно с президента, заедно с новата редакция, която се предлага - мисля, че тя не буди съмнение - при условия по реда за избиране на президент. Значи ли, обаче това, че за вицепрезидента някой да може да стане вицепрезидент важат условията в чл. 93, ал. 2, че за президент може да бъде избран български гражданин, навършил 40 години и т.н.

Тогава остава единствено първият спорен въпрос.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Да го направим безспорен. Тогава вицепрезидентът щом ще се избира в една листа, което означава, че най-малко кандидатът за президент ще подбере такъв свой партньор, с който да имат близка идеология като принцип, а не като партийна принадлежност, трябва, след като президентът престане да бъде президент, автоматично да бъде заместван от другия. Това е.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: До края на мандата му.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Да, до края на мандата.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Разбира се, това е принципът.

РОСЕН ХУБЕНОВ: Ето ви една хипотеза за установяване на тоталитарно управление в страната.

ГЛАСОВЕ ОТ ЗАЛАТА: Защо?

РОСЕН ХУБЕНОВ: Защото при смърт на президента вицепрезидентът го замества и с това страната остава без вицепрезидент. Ще се проведат ли тогава избори за вицепрезидент? Не, няма да се проведат, защото те се правят само на президентски избори. Страната няма да има вицепрезидент. Отстранява се вицепрезидентът... Председателят на Народното събрание, който ръководи законодателния орган, поема изпълнителната власт в страната - до края на мандата.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Не, там има избори.

РОСЕН ХУБЕНОВ: Той насрочва изборите.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Какво е Вашето предложение по текста?

РОСЕН КАРАДИМОВ: Финално - вицепрезидентът да замества президента до края на мандата му. Основният аргумент, който тук не беше споменат, е, че те са избрани с един определен мандат, което означава, че всеки един от тях би трябвало да разположи своите действия във времето през тези четири години, за да реализира своята политика и това, между другото, беше идеята и за невъзможността да се саморазпуска Народното събрание, да са сигурни, че четирите години са мандат на тази президентска институция и в рамките на тези пет години да могат да бъдат така разположени действията, че да бъде реализиран мандатът, заради който е избран, защото аз предполагам, че програмите...

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Ако умре на първата година? А на втората година умира вицепрезидентът и тогава председателят на Народното събрание става президент?

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Тогава вече ще се насрочат избори предсрочни.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Това го пише. Господин Стайков, обобщавайте.

ПЕТЪР СТАЙКОВ: Президент може да стане само този, който е избран по начина, по който се избира. Председателят на Народното събрание става само, за да се проведат избори. Той не е избран. Той организира изборите, но не е избран.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Достатъчно.

РОСЕН ХУБЕНОВ: Ние като комисия трябва да имаме готов отговор и ход, ако не се възприеме идеята, която тук сякаш се налага. Ще внесем ли неяснота по въпроса, ако се запази текстът, както е гласуван на второ четене. Ако е необходима такава яснота, би трябвало да се внесе пак промяна. Трябва да се каже с изричен някакъв текст.

СТОЯН СТОЯНОВ: Моята прогноза е, че текстът няма да бъде възприет, идеята няма да бъде възприета вицепрезидентът да замества автоматично президента. При заемане на мястото от председателя на Народното събрание и при условие, че се насрочат скоро избори, пак възникват същите проблеми във връзка с прекратяване на ЦИК този петгодишен цикъл и след това объркване във времето на двата цикъла, така че не зная дали сте обсъждали такъв вариант, както има на други места, при съвсем различни системи, разбира се, на управление, просто да има възможност

председателят на Народното събрание да се откаже от мандата си като депутат и да встъпи в длъжност като президент до края на президентския мандат.

ПЕТЪР СТАЙКОВ: Парламентарното мнозинство ще бъде заинтересовано тогава да избие президента и вицепрезидента, за да избере своя човек.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Това е един от проблемите. В другия вариант също има не по-малко проблеми.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Много сериозно се разисква, смисълът на нашето уточняване тук е и в това всеки от нас да може да популяризира идеите, които се приемат в своята парламентарна група, иначе няма да стане добре. Сега ще четем текст. Думата има Янаки Стоилов, за да прочете текста.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: В ал. 5 бихме могли да прибавим ново изречение, или пък тя да бъде самостоятелна алинея след нея, която да гласи следното: "При предсрочното прекратяване на пълномощията на президента, вицепрезидентът встъпва във функциите на президент до края на мандата. Това е мястото му - при ал.5 на чл. 93. Може да е самостоятелна алинеята.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Казвайте другите последици.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Другите не зная дали да не ги оставим като подразбиращи се. По 94 предизвика възражения предложението за изменение, че вицепрезидентът се избира едновременно с президента. Можем да запазим текста "при условията и по реда за избиране на президент". "Вицепрезидентът се избира едновременно с една листа с президента, при условията и по реда за избиране на президент."

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Това е.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Процедурно: ако се приеме този текст, автоматично трябва да се каже в чл. 93 "президент и вицепрезидент", в чл. 97 трябва да се каже: "Пълномощията на президента или вицепрезидента..."

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Не е нужно.

ЙОРДАН АНДРЕЕВ: В чл. 97, ал. 4 трябва да се допълни: "При невъзможност на вицепрезидента да замества президента, или ако той замести президента..." - тази хипотеза да се развие. Продължаваме: "Функциите се изпълняват от председателя на Народното събрание."

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Там трябва да пише "до изборите".
Предложи текста.

ЙОРДАН АНДРЕЕВ: Логически следва това, което предложи Янаки. Четвърта алинея на чл. 97: "При невъзможност на вицепрезидента да замества президента или ако той замести президента... (или как беше там?) ..." Трябва да се предвиди още една алтернатива.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: За мен е подразбиращо се, че ако вицепрезидентът стане президент и той не може да изпълнява по-нататък функциите, тогава влиза в действие ал. 4 и съответно - ал. 3. Те са: "В случаите на ал. 1 функциите на президента се изпълняват от вицепрезидента до отпадане..." Това вече не важи, остава ал. 4: "При невъзможност на вицепрезидента да замества президента, функциите се изпълняват от председателя на Народното събрание." Това е една хипотеза, ако той не може да замести президента. А когато може да го замести?

ПЕТЪР СТАЙКОВ: Той не може да го замести, защото вече е президент.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Моля ви, предлагайте вече по-конкретно.

РОСЕН ХУБЕНОВ: Може ли да поставим въпроса малко по-иначе: несъмнено е, че вицепрезидентът замества президента при прекратяване на неговите пълномощия. Проблемът е за какъв срок. Само това е проблемът - за какъв срок го замества.

ПЕТЪР БЕРОН: Проблемът е дали става президент или остава "временно изпълняващ длъжността". Това са две различни неща.

РОСЕН ХУБЕНОВ: Той става президент независимо от това дали е временно изпълняващ длъжността. Той е президент с цялата компетентност на тази институция. Въпросът е за колко време. Затова технически при гласуването долу би трябвало да се подложат на гласуване само сроковете: дали да е два месеца, шест месеца или до края на мандата на президента.

КРАСЕН СТАНЧЕВ: Искам да кажа нещо по процедурата. Нашето обсъждане вече започна да прилича на скучна безкрайност. Стигаме донякъде, а след това започва нов цикъл. Предлагам да гласуваме измененията на чл. 94 по повод листата, а след това, разбира се, следва 97, ал. 3 - за срок. Тези неща са свързани.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата господин Павлов.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Предлагам при положение, че приехме, че ще има вицепрезидент, който да замества до края на мандата - тогава ал. 3 на чл. 97 става: "В случаите на ал. 1 функциите на президента се изпълняват от вицепрезидента до отпадане на основанието за заместване."

Ал. 4: "При невъзможност на вицепрезидента да замества президента функциите се изпълняват от председателя на Народното събрание. В двумесечен срок той насрочва избори за президент." Това е.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Заедно с това трябва да прибавим и другото изречение - да му намерим мястото какво става когато предсрочно се прекратят пълномощията на президента, че вицепрезидентът става президент. Тази идея също трябва да я имаме предвид.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: В ал. 3 трябва да се каже, че той изпълнява функциите на президента до края на мандата.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Идеята на господин Иванов - или до отпадането на причините за заместване, или до края на мандата.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Бихте ли прочели другите изречения? Нека отначало да се чете ал. 3.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Ал. 3: "В случаите на ал. 1 функциите на президента се изпълняват от вицепрезидента до отпадане на основанията за заместване."

ЯНАКИ СТОИЛОВ: "... или до края на мандата."

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: При смърт... при трайна невъзможност... при условията на 97, ал. 1 вицепрезидентът изпълнява функциите на президент до края на мандата.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Това е чисто. По-добре е да се каже "встъпва".

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Встъпва в правата...

ПЕТЪР БЕРОН: Встъпва в права и встъпва във функции - това не е едно и също.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Във функциите... Казва се "в права".

ЙОРДАН АНДРЕЕВ: Вместо да пише "в случаите на ал. 1 функциите на президента се изпълняват от вицепрезидента..." да се каже: "в случаите на ал. 1, т. 2, където говори за трайна невъзможност да изпълнява правомощията си"

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Ами първа - подаване на оставка?

ЙОРДАН АНДРЕЕВ: Когато подаде оставка той вече не е президент. В случаите на чл. 97, ал. 1, т. 1, 3 и 4 става президент до края на мандата.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Не, той във всички случаи встъпва.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Встъпва в правомощията на президента до края на мандата.

ПЕТЪР БЕРОН: Става президент е много по-ясно отколкото "встъпва в правата, правомощията" и пр.

ДП/ЗТ

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Колеги, има предложение по чл. 94 и 93. Такива предложения, които сега се правят няма и ние нямаме право да ги разискваме. Нови предложения, тъй като няма 40 подписа, не е редно да се повдигат. Не можем да разискваме този въпрос.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Можем да го разискваме, тъй като има предложение вицепрезидентът да изпълнява функциите на президента. Тези предложения варират от два месеца до края на мандата.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Предложението е направено от госпожа Нора Ананиева в двумесечен срок.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Ние тук можем да обсъждаме срока.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Сега се предлага съвсем друга идея, която въобще не е вложена в проекта за Конституцията.

ПЕТЪР БЕРОН: Стига с тази фаталност за срока за внасяне на предложенията за промяна.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Вие искате нова глава за президент ли? Това е съвсем друго. Съвсем ясно е.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Отвечера обясняваме това - по някакъв текст някой е направил предложение с 40 подписа. Конституционната комисия по този повод разисква цялата тема и внася едно предложение - как може иначе да бъде?

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Къде го пише, господин Ганев, това, което говорите?

ПЕТЪР БЕРОН: Това е тълкуването на господин Ганев, което е много свободно.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Това е чл. 86, ал. 2: "Великото Народно събрание..."

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Чл. 86, ал. 2 е отменена с решението, което Вие предложихте. Мога да Ви го покажа.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Искате да правим криза от това ли?

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Господин Корнезов, това беше незаконно, защото аз се противопоставих. Не можете да отнемате правата на народните представители...

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Решението е публикувано в бр. 102 от 1991 година - "Държавен вестник".

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Не мога да разбера за какво спорим. Великото Народно събрание дава предложение на комисията за допълнително проучване.

ЙОРДАН АНДРЕЕВ: Господин Ганев, Вие сте абсолютно прав, че ние трябва да разгледаме и последствията, които произтичат от направеното предложение, а ние отиваме към съвсем друго предложение - не на база на това, което сега обсъждахме. Предложението на Нора Ананиева: "... а при предсрочно прекратяване на пълномощията му - в двумесечен срок." Е, ако приемем това предложение и видим, че някакви последствия трябва да претърпят други текстове - тогава съм съгласен с вас.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Защо се прави друго предложение в другата му крайност?

Аз съм за чл. 94 и ще гласувам за него така, както е предложен.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Корнезов, чл. 94 сме го предложили именно за да се третира проблема за екипа за заместването и т.н. Не е предложен, за да намалим броя на бюлетините.

КРАСЕН СТАНЧЕВ: Текстът до момента не е ясен. Ако беше ясен до момента текста тогава нямаше да има никакви проблеми.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Можем ли да пристъпим към решаването на този въпрос и ако се постигне решение в тази посока - да се уточним трима души да подготвят текстовете и ние следобяд да ги имаме, защото идеята я дискутирахме достатъчно. Въпросът е да знаем дали приемаме тази идея или не и тогава да се уточнят текстовете. Когато тези текстове са функция на други текстове като 94, естествено е, че трябва да има някаква последица.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Иванов.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Става дума за решаването на въпроса. Така или иначе мисля, че се изясни това, което беше ясно отначало - има две алтернативи, които между другото са разглеждани. Самият факт, че по повод на едната алтернатива, която изглежда се харесва повече, аз не възразявам срещу нея, тръгнахме от текст на текст и започнаха да се правят множество поправки. Това показва, че в текста е залегнало определено другата алтернатива. За мен е пределно ясно, че в текста е залегнала другата алтернатива. Аз не възразявам да се мине и към тази алтернатива - с една листа вицепрезидентът да става президент до края на мандата и т.н., но това, което ми притеснява, е, че ние това го правим в последния момент и както сега променяме текстове тук и там и се гласува на трето четене, след това, когато се види, че има недоглеждания,

защото в нашата работа имаше много пъти недоглеждания, които ние забелязвахме след доста време – кой и кога ще ги поправи тези неща. Примерно, ще се реши ли този въпрос – ние предвиждаме някакво конституционно устройство на някакви държавни органи, предвиждаме президент, наложи се да има вицепрезидент, който да го замества уж само за изборите, а сега искаме да направим друго. Така или иначе ние предвиждаме президент, вицепрезидент, отделно има Народно събрание и то си има председател. Ние допускаме, ако това не се оправи по тази алтернатива, вариант, при който страната ще бъде управлявана примерно три години, четири години, четири години и половина и да има само президент, да няма вицепрезидент. Редно ли е това нещо от конституционна гледна точка?

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Това, което каза господин Иванов, дава повод за нещо друго да направим, приключвайки с третото четене. Официално Народното събрание трябва да избере редакционна комисия или как ще я наречем, която да включва представители от различните политически сили, за да може вече редакционно да бъдат отстранени...

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Съвсем не е редакционно.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Аз казвам, че дори и да се допуснат някои неточности, които са в текста, а не в идеите, те ще трябва да бъдат наистина отстранени.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Въпросът за това вицепрезидентът да стане президент, ще се избира ли вицепрезидент, ще има ли вицепрезидент – това редакционен въпрос ли е?

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Разбрах Ви, но нали затова сега решаваме този въпрос, ние не го оставяме за после.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Ние не го решихме, а вече започнахме да формулираме текстове. Не сме го решили този въпрос.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Затова призовах да го решим и да видим дали да възлагаме на някого да направи тези текстове.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Никак не се смущавайте от това. Движим се много разумно. Отговорността няма да се поеме. Тя ще бъде поета от залата. Това не е толкова особено. Нека да видим какво може да се предложи целесъобразно. В този вид, в който съществуват в проекта текстовете, като ще прибавим по 94 единна листа, аз ви питам защо го правим. Защо го правим в единна листа?

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: За да може вицепрезидентът да стане президент.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Това е.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Напротив, това е начин на избор, има няколко вида начини на избор, единият е с единна листа.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Не е вярно.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Не е изяснено как се избира изобщо. Концепцията за президент и вицепрезидент не е ясна.

РОСЕН ХУБЕНОВ: Пита се защо приемаме избора на президент и вицепрезидент в екип. Обяснението не е, че вицепрезидентът автоматично ще изпълнява компетенциите на президента до края на мандата. Обяснението е, че държавният глава и неговият заместник ще изпълняват една последователна обща политика в случаите, когато временно трябва да бъде заместен президента. Само това е обяснението.

КРАСЕН СТАНЧЕВ: Има и друго обяснение, но може би трябва да се каже по-ясно. Президентът се явява котвата на държавата. Той няма толкова големи права, колкото има в други държави, но той трябва все пак да бъде стабилен по някакъв начин щом ккато е котва. Това е цялата работа.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Не може котвата да е минирана с един вицепрезидент, който има други разбирания.

КРАСЕН СТАНЧЕВ: Разбира се.

ПЕТЪР БЕРОН: Както е сега, например.

РОСЕН ХУБЕНОВ: Каза се няколко пъти, мисля, че тук нямаме разбирания. Целта е да се прехвърли плоскостта на разговора и смисъла на решението, което ние ще вземем тук в съвсем друга плоскост. Ние отиваме в съвсем друга плоскост от взетото от нас решение при второто четене. Там е казано: "до избирането на президент". Ние сега тук само трябва да решим кога ще стане това избиране. Нищо повече.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Идеята се разширява много, Росен е прав.

РОСЕН ХУБЕНОВ: Ние отиваме към съвсем друго, коренно противоположно решение от възприетото.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Не е казано в Конституцията, че става въпрос веднага за избор, а не да се изчака края на петгодишния мандат.

РОСЕН ХУБЕНОВ: Затова е внесено това предложение, което ще се подложи на гласуване. То няма как да не се подложи. То съществува и е факт.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Аз моля ако някой има против тази идея нека да възразява по същество, но процедурно ние ще го оправим въпроса. Проблемът е, че действително не е разрешен въпроса в Конституцията и ние не трябва да го оставяме той да бъде разрешен от някакъв закон за изборите.

ГЛАСОВЕ ОТ ЗАЛАТА: Правилно, така е.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: До избиране на нов президент не включва имплицитно нито едната, нито другата теза - тоест, нито докрая на мандата, нито пък отрича, че в двумесечен срок.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Следователно, не е решено.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Вицепрезидентът ще замести президента до края на мандата или веднага след отстраняването на президента независимо от основанието ще трябва да се провеждат нови избори. Тогава аз ви казвам, че стигаме до смещното положение заедно с Раджата да погребем и вдовицата.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Тази вдовица беше въведена в Конституцията единствено с тази цел. Ние бяхме против това да има вицепрезидент. Наложил се само и само като умре президента да има президент. Това е целта на "вдовицата" изобщо.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Късно е вече да премахваме фигурата на вицепрезидент и трябва да се задоволим с по-малкото зло.

ЙОРДАН АНДРЕЕВ: Значи могат двете предложения да се комбинират - единна листа и там, където става въпрос - "... при невъзможност... еди какво си... се провежда избори".

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Кога?

ЯНАКИ СТОИЛОВ: След отпадането на президента автоматично започва процедурата за избори на ... Възниква спор, всички говорят едновременно, и нищо не се чува.)

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: И там не трябва да го замества, защото пише "прекратяват се пълномощията". Щом се прекратяват той встъпва във функциите му - и край. Това заместване в ал. 3 трябва да се изчисти.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Във всички случаи на чл. 97 когато се прекратяват правомощията вицепрезидентът става президент.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: И не е подотлагателно условие. Не трябва да е подотлагателно.

ПЕТЪР СТАЙКОВ: Нека да залочнем да изчистваме нещата. Първо, да решим въпроса, който е фундаментален за мен, от който произтичат следствията. Единна листа или поотделно - това трябва да го решим тук и след това да вървим към следващото. Дайте да решим първо този въпрос.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Добре. Чл. 94 - има ли възражение по предложението, което е направено и което много от нас тук са подкрепили - изборът да става с обща листа?

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Това не е първопричината. Въпросът е защо ни е необходим вицепрезидент?

ПЕТЪР СТАЙКОВ: Няма предложение да отпадне вицепрезидентът.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: За единната листа аргументи се казваха от всички ни. Който подкрепя предложението по чл. 94 президент и вицепрезидент да се кандидатира (може да има 20 двойки) в обща или единна листа, моля да гласува. Има ли против? Няма. Въздържали се? (Не се обявява резултата от гласуването.)

КРАСЕН СТАНЧЕВ: Предлагам чл. 94 да звучи така: "Вицепрезидентът се избира едновременно и в една листа с президента при условията и по реда за избиране на президент."

ПЕТЪР СТАЙКОВ: Според мен следва да решим следващия въпрос - при това положение да се избират с една листа в екип и т.н. Сега остава да решим вицепрезидентът при трайна невъзможност или оставка на президента да продължи функциите си ще го замества само до насрочване на нови избори, или ще стане президент до края на мандата. Това е въпросът, който трябва да решим.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Доводите казахме.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Възникнаха съмнения около това дали не прескачаме границите.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: То е функция, свързано е, не можем без това. Не можем без решаване на този въпрос, защото чл. 94 увисва - едната листа.

ГЛАСОВЕ ОТ ЗАЛАТА: Така е.

ПЕТЪР СТАЙКОВ: Чисто формално не прескачаме нищо, защото в крайна сметка ние и друг път си позволявахме да променяме срокове и дали ще бъде два, шест месеца или до края на мандата в крайна сметка чисто формално това е срок.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Има разлика от два месеца до четири години.

ПЕТЪР СТАЙКОВ: Формално няма такава разлика.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Нека да гласуваме.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Да го гласуваме, но какво ще правим после долу. Тук трябва да сме убедени.

ПЕТЪР СТАЙКОВ: Чисто формално не прескачаме нищо, защото в крайна сметка ние и друг път си позволявахме да променяме срокове. Дали ще бъде два, шест месеца или до края на мандата - в крайна сметка чисто формално това е срокът.

ЛЮБЕН КУЛИШЕВ: Има разлика от два месеца до четири години.

ПЕТЪР СТАЙКОВ: Формално няма такава разлика.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Тук трябва да сме повече убедени. Какво ще правим долу?

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Няма смисъл да се правят избори за един президент, който няма функциите на американския президент. При американския президент вицепрезидентът замества изцяло президента.

РОСЕН ХУБЕНОВ: След този много обстоен и полезен, според мен, разговор ние все пак трябва да се върнем на реалностите. Реалностите са следните: имаме чл. 97, ал. 3, който гласи: "В случаите на ал. 1 функциите на президента се изпълняват от вицепрезидента до отпадането на основанията за заместване или до избиране на нов президент. Това е едната реалност. Тя съществува като текст и е гласувана. Другата реалност е предложението, което е направено от Нора Ананиева и екип: чл. 93, ал. 5 - да се добави текстът: "А при предсрочно прекратяване на пълномощията му - в двумесечен срок." Това са двете реалности, с които комисията трябва да се съгласи. Според мен най-много, което комисията може да направи, е да предложи продължаване на срока като свое становище.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Едно процедурно предложение на господин Любомир Иванов.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Не одобрявам този начин на решаване по парче - това от него ще решим, но от него следва друго. На парче е. Сто пъти се каза, че има две алтернативи. Нека се очертаят тези алтернативи - в единия случай - това, това и това КП

и да се впише еди-какво си в текста. В другия случай - еди-какво си и тогава да гласуваме.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Аз предлагам да прекратим, защото по същество се чува всички аргументи. Няма нужда вече да си повтаряме аргументите за едното или за другото.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Само процедурно: господин Росен Хубенов не е прав, защото има предложение за изменение на чл. 93 и 94. Като се обединят тези, понеже там има обща идея, трябва цялостно да се промени целият институт.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Това е въпрос вече на процедурата.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: В крайна сметка чисто процедурно ние нямаме пречка по основния въпрос за срока, защото не е уточнен срокът в ал. 3 до кога е - до края на мандата или до следващите два месеца. След като изтечен мандатът на този вицепрезидент или два месеца след като...

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Вече времето ни свърши и аз предлагам този въпрос да го оставим да се изясни допълнително и да се види в крайна сметка кое ще се потвърди и да оформим текстовете. Нашата дискусия днес няма да елиминира двете становища.

И да вземем едно от двете решения, не е сигурно дали то ще е достатъчно представително, за да сме сигурни, че долу ще се присъединят към едно - другото.

КРАСЕН СТАНЧЕВ: Още от самото начало аз предвиждах такъв изход и си разменихме реплики с господин Ганев дали да не се остави да отлежи. Все пак той може да отлежава в някаква форма. Нека да преведем поне първоначалната форма, за да може да не се възпроизвежда цялата тази дискусия вече по парламентарни групи, защото е възможно и там да се стигне до блокаж и тогава ние можем наистина да блокираме. Едното равнище на блокиране е тук, а другото равнище - в парламентарни групи. След това пак ще дойде тук и ние нищо не можем да решим, и го внасяме в залата.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Това няма да го допуснем.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Искам да предложа начин на маневриране. В такъв случай да се постави въпросът долу, за да се опипа почвата.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Аз предлагам господин Стоилов и може би още някой точно да формулира в двата варианта какви форму-

лировки ще има и да говорим конкретно.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Да, а утре да се върнем към окончателното решаване.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Трябва да се огледа добре.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Предлагам това да стане сега и да не товарим само господин Стоилов. Тук е и господин Миланов. Нека да направим тези две изречения като две хипотези, да го раздадем на парламентарни групи, да не се позоваваме на формални съображения и да видим кой има шанс. Може би това е най-добре. Ти си прав.

КРАСЕН СТАНЧЕВ: Още днес трябва да дадем формата.

ПЕТЪР СТАЙКОВ: В случая тя вече практически е дадена. Едното е, че след прекратяване на пълномощията на президента - след два месеца се насрочват избори за нов президент. Другото е, че вицепрезидентът става президент до края на мандата. Това са двете хипотези.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Тогава можем в краткото време, което ни остава, да приключим с пълномощията на президента. Освен тази глава мисля, че другаде няма да има чак толкова големи дискусии.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: С всичко трябва да приключим. Формулирайте в две изречения предложенията без текстовете - това, което каза най-накрая господин Стайков.

РОСЕН ХУБЕНОВ: От вчера насам постъпиха много предложения.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Като идеи без текстове е достатъчно за парламентарни групи, но за Конституционната комисия не е достатъчно.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Следващото предложение е по чл. 97, ал. 1. След думата "президентът" да се добави и "вицепрезидентът". Тоест пълномощията на президента и вицепрезидента се прекратяват предсрочно при следните обстоятелства... Това е уместно да се впише.

РУМЯНА НИКОЛОВА: В чл. 93, ал. 1 трябва да добавим и "вицепрезидент". Става дума за избирането на вицепрезидента пряко от народа.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Не, не е необходимо, защото в чл. 94 казваме, че се избира по същия ред. Уточнихме, че чл. 94 косвено

дава отговор на този въпрос.

Приемаме ли това допълнение на чл. 97? Ако правомощията на вицепрезидента са се прекратили, тогава отиваме към хипотезата на предсрочни президентски избори.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Как става точно текстът?

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Става така: "Чл. 97. ал. 1. Пълномощията на президента и на вицепрезидента се прекратяват предсрочно..." при всички тези хипотези.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Искате ли това да бъде редакционно и да не го вкарваме. То е ясно. (Повечето от присъстващите се съгласяват)

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Не е съвсем редакционно, но ще се гласува. Няма проблеми.

КРАСЕН СТАНЧЕВ: Дори и да има променен някъде съюз или запетайка, той трябва да се гласува.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Продължаваме нататък. Допуснали сме една грешка. В гласувания текст на второ четене сме допуснали известна грешка (отворете, ако обичате, на чл. 104). В ал. 1 казваме, че президентът може да възлага на вицепрезидента функциите си... и т.н. Странно защо ал. 2 говори за нещо съвсем друго, че вицепрезидентът отговаря за държавна измяна. Достатъчно е в чл. 103, ал. 1 да се каже: "Президентът и вицепрезидентът не носят отговорност за действията си, освен..." и т.н. Няма нужда от тази втора алинея. Там същото преместване трябва да се направи. В чл. 103 зад президента трябва да се добави "и вицепрезидент".

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Според мен е съвсем редакционно, защото в други текстове е казано, че...

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Ако ние не внесем тази редакционна поправка, обезсмисляме всичко останало.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Ние ще я свържем с 97. Алинея 2 на чл. 104 става излишна.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: В чл. 104, ал. 1 не е чл. 101, а е чл. 98.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Тя си остава като текст.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Това вече е редакционна поправка.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Вие казахте, че чл. 97 касае пълномощията на президента и вицепрезидента. За президента, когато се пре-

кратят пълномощията му по тази първа алинея, след това е казано какво става в следващите алинеи. Ако на вицепрезидента се прекратят пълномощията - дали поради смърт, дали по даване на оставка пред Конституционен съд - нататък не е казано нищо какво става с него. Президентът си остава, той си е президент. Вицепрезидентът си е подал оставката. Какво става оттам нататък?

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Оттам нататък няма вицепрезидент, ако президентът престане да изпълнява пълномощията си - влизаме в хипотезата на предсрочни избори.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ: Значи пак допускаме възможността за четири години или колко да има само президент, а да няма вицепрезидент.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Това е априори.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: По чл. 97 има още едно предложение. Алинея 2 се предлага да има второ изречение: "При подаване на оставка президентът не може да се кандидатира за следващите президентски избори."

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Кой го предлага това?

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Това е от народни представители - Красимир Премянов...

КРАСИМИР ПРЕМЯНОВ: Аз мисля, че в този аспект можем с този общо взето безобиден текст да имаме малък принос към стабилизирането на положението.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Никой няма да го предложи.

ПЕТЪР СТАЙКОВ: Искам да поставя въпроса какво може да мотивира едно такова действие на президента. Разбирам мотива на министър-председателя, който да постави парламента пред невъзможността за създаване на ново правителство и по този начин да предизвика предсрочни парламентарни избори с цел промяна на съотношението на силите в парламента. При условие, че президентът и вицепрезидентът се избират в една листа; при условие, че неоставката на президента не може да доведе до промяна на правителството, до промяна на парламентарното мнозинство - какво може да мотивира това той да си подаде оставката, за да се кандидатира отново за едни следващи избори и да бъде избран отново. Нито ще се увеличат неговите правомощия с това, нито ще се намалят. При това положение просто тази хипотеза, струва ми се, в правомощията, които даваме на президента и самия конституционен

строй в самата хипотеза липсват мотиви за такова нещо и мисля, че няма смисъл да се включва тук. Президентът няма никакъв интерес да си подава оставката, за да се избира отново. Той, ако си подаде оставката, просто я подава, защото си има някакви съображения, че вече не може или не иска да бъде президент. Няма нищо, което да го кара да си подаде оставката, за да се кандидатира отново. Това е някаква нелепа игра, която е безсмислена. Просто такава хипотеза, според мен, не може да съществува в нашата ситуация.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Миланов иска думата.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Подкрепям тази теза и тези съображения. Подкрепям съображението, изказано от господин Стайков, и ми се струва, че е ненужно едно такова натрупване на изкуствени хипотези.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Други становища?

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: Този въпрос го обсъждахме преди две заседания и Конституционната комисия като цяло не възприе това предложение.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Аз също подкрепях тази идея, защото тя има основание и се предвижда в някои конституции точно при парламентарните републики. Но при положение, че ние създаваме и статута на вицепрезидент, който, особено ако приемем, че ще изпълнява мандата до края, аз тогава не държа да се поддържа непременно това предложение, защото опасностите, които съществуват при подаване на оставка с някакви тактически замисли, не могат да се осъществят или поне не са толкова сериозни, ако вицепрезидентът докрай изпълнява мандата си.

КРАСИМИР ПРЕМЯНОВ: Добре, значи ли това, че ние вземаме такава позиция вицепрезидентът до края на мандата в случай, че президентът си подаде оставката... Ако това го решим сега, аз смятам, че това може да отпадне. То губи смисъла си. Аз съм съгласен.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Това е допълнителен аргумент за тази идея, която сега искаме да защитим.

КРАСИМИР ПРЕМЯНОВ: Ако това не го решим, аз ще го поддържам.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Нека да оставим тази идея заедно с другите и после ще решим.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Следващото предложение, господин Стоилов?

ЯНАКИ СТОИЛОВ: По чл. 98 - това, което говорихме, предлага се създаването на нова точка 12 - обнародва законите, приети от Народното събрание.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Систематично трябва да го има това.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Има предложение за създаване на нова точка 5а в сегашната систематика - "Назначават и освобождават от длъжност и други държавни служители, определени със закон."

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Точка 12 се приема.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Обнародва законите - кратко и ясно.

ПЕТЪР СТАЙКОВ: В срок?

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: 15 дни.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Ние определихме срока.

Става дума, че ние нямаме делегирано законодателство или други неща, за да казваме, че и със закони.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Досега "Държавен вестник" беше към Държавния съвет.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Далеч преди Държавен съвет се обнародват по този начин. Преди това Държавният съвет се казваше Борис III и с негов акт се обнародваха.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: "Държавен вестник" към Народното събрание ли е или към държавния глава?

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Тук въпросът е дали едно длъжностно лице ще отговаря за обнародването на актовете, или ще има няколко. (Няколко души едновременно предлагат текст, но нищо не се чува и никой не обобщава.) Във функциите на председателя на парламента е да обнародва.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Обнародва решенията и обръщенията на Народното събрание. Обнародва решенията, обръщенията и декларациите на Народното събрание. Точка 5а също се прие.

РУМЕН ВОДЕНИЧАРОВ: Господин Ганев, ако ще започваме чл. 3 - нека да видим какво ще се реши.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Второто предложение за чл. 98 не е гласувано. Става дума за предложението за назначаване на висши държавни служители.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Още веднъж ще го прочета - "чл. 98. точка 5а. Назначават и освобождават от длъжност и другите дър-

жавни служители, определени със закон." Да уточним дали да бъде "в закон" или "със закон".

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Има ли възражения по това?

ГЛАСОВЕ ОТ ЗАЛАТА: Не, не!

ЯНАКИ СТОИЛОВ: И точка 12: "... обнародва законите".

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: В проекта трябва да се намери място за нова точка 5а.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: В чл. 100 има предложение в ал. 5 да отпаднат думите "по предложение на Министерския съвет" - за военното положение.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Ще се върнем. Това произтече от онази дискусия.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Тук имаше още едно предложение, но то липсва.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Ние го обсъждахме много нашироко.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: За чл. 97 - да отпадне ал. 7.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Тогава се съгласихме второто изречение да отпадне, да се намали срокът на три. Това беше общо решение тук.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Понеже има едно предложение за отпадане на ал. 7 на чл. 99, а другото предложение беше за отпадане на второто изречение и за съкращаване на срока до три месеца. Мисля, че то ще бъде компромисното решение, което е най-добре да приемем, за да избегнем дискусията и да стане ал. 7 така: "В случаите на ал. 5 и 6 президентът не може да разпуска Народното събрание без последните три месеца от своя мандат." Всичко друго да падне.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Точно така. Има ли възражения срещу това?

ГЛАСОВЕ ОТ ЗАЛАТА: Не.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Дайте го в писмен вид, защото предложението отсъствава от папката. Уточнихме - три месеца от своя мандат... Нататък изречението отпада.

Член 100, ал. 5 - предложение на Министерския съвет. Преди това - връщаме се към чл. 100.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: За чл. 100, ал. 5 - "Президентът обявява по предложение на Министерския съвет положение на война." Дали да бъде с предложението на Министерския съвет?

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Господа, това предложение съм го подкрепил и аз на базата на онова, което много дълго разисквахме - дали когато Народното събрание прави това, да има едно задължение на президента, което обвързваше парламента, и сложихме и правителството там. Въпросът е след като това действие на президента подлежи на санкция след това от парламента, той може ли да направи едно такова обявяване без становище на правителството? Това е въпросът. Аз поддържам мисълта (и не само аз), че това би трябвало да може да стане без непременно искане на правителството.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Аз мога да кажа още един аргумент, че би могло в случая да отпадне по предложение на Министерския съвет, тъй като неговото правомощие да обявява всички тези неща по ал. 5, не е измежду актовете, които са сключени от преподписване. Тоест то пак ще трябва да бъде внасяно от министър-председателя.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Това е вярно.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Дали ще го запишем или няма да го запишем, то ще става по предложение на Министерския съвет.

ПЕТЪР СТАЙКОВ: Въпросът е тук да махнем това формално изискване да се получи писмо от Министерския съвет и т.н.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Да приемем това, щом се преподписва... Който е съгласен, моля да гласува. Има ли против?

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Нека да се каже този аргумент, че този акт също не може да влезе в сила, без да е преподписан.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Това ще го кажем.

(Никой не обявява резултата от гласуването.)

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Член 103, ал. 1 - предлага се след думите "не носи отговорност" да бъде "не носи наказателна отговорност". За вицепрезидента го добавихме.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: "Не носи отговорност" е по-точно.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Тук се касае за тази широка формулировка и тя е по-точна. Тук се касае за политическа отговорност, не може парламента да подложи на импийчмънд и да предложи пред Конституционния съд...

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Тоест Вие предлагате да падне "наказателна отговорност"?

ЖИВКО МИЛАНОВ: Да остане отговорност. Редакцията да остане така, както е.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Нека да запазим така текста със споменатото вече допълнение "президентът и вицепрезидентът".

По чл. 104, вместо чл. 109 да се запише чл. 98.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Член 98, ал. 2 отпада.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: По-нататък, господин Стоилов.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Тук ще трябва технически да се преномерира.

РОСЕН ХУБЕНОВ: Ще се занимаем ли с чл. 3, или не. Аз чакам само заради него.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Само да свършим с правителството.

РУМЕН ВОДЕНИЧАРОВ: В 15 ч. ще се започне ли с чл. 3, или пак ще го остави за края?

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Не се заслепявай само от чл. 3 като си член на комисия за всички членове.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Има само едно предложение за правителството.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Искам да ви помоля чисто политически да разсъждаваме. Днес ако не четем по-нататък тук, трябва да спрем до президент включително. Ако четем, имаме шанс да минем по-напред.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Господа, имаме само едно предложение за правителството.

Има предложение по чл. 113. Вместо думата "положението" да се каже "качеството", но смятаме, че няма нужда да го приемаме, защото става дума именно за правното положение, а не за качествата, които има... Става дума за чл. 116, ал. 2. Тя също е с редакционен характер. Предлага се да придобие следната редакция - тя е малко по-точна и смятам - приемлива: "Условията, при които държавните служители се назначават и освобождават от длъжност и могат да членуват в политически партии и синдикални организации, както и да упражняват правото си на стачка, се определят от закона. Става дума, че тези ограничения могат да са само за част от политическите им права, в които се изключват избирателните права и някои останали, така че трябва по-ясно да се каже.

Чета пак: "Условията, при които държавните служители се назначават и освобождават от длъжности могат да членуват в политически партии и синдикални организации, както и да упражняват правото си на стачка, се определят от закона."

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Изброяването пълно ли е?

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Пълно е, защото остават изборителните права.

ЖИВКО МИЛАНОВ: Това са ограниченията, които законите за държавната служба в другите страни поставят по отношение на държавните служители. Всички останали граждански и политически права са равни с другите.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Приключихме. Остава съдебната власт.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Господа, спираме дотук. Нека да видим какво да предложим на пленарния състав и в състояние ли ще бъдем в понеделник, ако се съберем, сутринта да приключим цялата Конституция.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Господин Ганев, напомням Ви в понеделник в Законодателната комисия да влезе...

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Да, ще помоля членове на Законодателната комисия да имат това предвид. Ще се разглежда Закона за Конституционния съд. Това е много важно.

Заседание по Конституцията ще направим в заседанието в понеделник. Ако днес не свърши Министерския съвет ще предложи утре да има заседание на парламента-

По чл. 3 - имате ли някакво предложение компромисно? Има думата господин Борисов.

ЮРИЙ БОРИСОВ: Много съм притеснен от това, че се поставя накрая и не знам дали ще имате достатъчно търпение.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Направете първо предложението.

ЮРИЙ БОРИСОВ: Най-напред ме интересува следното: дали Конституционната комисия смята, че текстът, който е гласуван на второ четене е достатъчен. Ако тя смята, че е достатъчен, аз бих могъл да изложа тук аргументи, с които да аргументирам, че текстът не е достатъчен и трябва да има някакво допълнение. Това е първият въпрос.

Вторият въпрос е дали е възможно от чисто процедурна гледна точка Конституционната комисия да предложи някакъв комбиниран текст, под който не са се подписали...

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Отговор: тъй като е направено предложение по текста от господин Воденичаров и други, всякакви предложения могат да се направят.

ЮРИЙ БОРИСОВ: Ние с господин Воденичаров можем да обединим двата текста и да предложим следното: "Употребата на официалния език е задължително в държавните институции, в политическия живот и в други случаи, уреден със закон." Това е единствената възможна комбинация. Ще ви помоля да чуете само две-три изречения. Тази формулировка, която беше предложена от господин Воденичаров според мен едновременно е и много широка, и много тясна. Също бих могъл да аргументирам това. От тази гледна точка ми се струва, че ние трябва да прехвърлим уреждането на въпроса за официалния език на един специален закон. Ако Конституционната комисия не е съгласна с един такъв комбиниран текст, вероятно ние двамата ще отстояваме двете си предложения. Те ще влязат в пленарната зала като едно становище, две становища, различни от становищата на Конституционната комисия. Най-напред, тъй като аз за първи път присъствам на вашето заседание, би трябвало да ни ориентирате в това дали вие имате някакво съгласие по този въпрос.

РУМЕН ВОДЕНИЧАРОВ: Аз също искам да попитам нещо: вече е прогласувано едно изменение, по-точно - нова алинея към чл. 3, за което предложение със закъснение след срока са събрани 53 подписа. Може ли отново да поставим същото предложение на гласуване, или да смятаме въпроса за приключен, след като вече е проведено такова ...?

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Отговор: първо, гласуването е неперфектно (това тогава се уточни). Второ, събраните подписи след решението за датата и часа не е удобно. Трябва на базата на твоето предложение, Румене, ако ще се прави нещо, да се търси евентуално текст.

РУМЕН ВОДЕНИЧАРОВ: В такъв случай може би трябва да гласуваме двете предложения, които законът...

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Румене, не ми се иска нищо да гласуваме и само с автоматично мнозинство да решим нещо. Това не е разумно. Трябва по парламентарни групи да мине, а не да правим скандали.

РУМЕН ВОДЕНИЧАРОВ: Никакъв скандал няма да стане, господин Ганев. Аз Ви гарантирам, че от първи път ще мине този текст.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Аз знам, че ти от първи път ще бъдеш избран, ако отидеш в български район и не това е проблемът. Това е общество цяло. Нека да минем по парламентарни групи и да видим кое е разумно.

Думата има господин Росен Хубенов.

РОСЕН ХУБЕНОВ: Нека да разискваме в почивката това предложение. Сега за пет минути няма да го решим. Нека да маркираме все пак това, което се прави като предложение, защото то е много разумно. Смисълът му е, че в случаите, в които употребата на официалния език е задължителна, се уреждат със закон, като се извежда пред скоби само един или два от тези случаи, които се уреждат конституционно, но пак със закон. Това е в държавните институции. Едва ли някой ще възрази против задължителната уредба на официалния език в държавните институции.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: За държавните институции и аз не вярвам да се възрази, но за политическия живот трябва да ви кажа...

РОСЕН ХУБЕНОВ: Не за политическия живот, със закон се уреждат случаите.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Той го каза.

ПЕТЪР СТАЙКОВ: Аз съм против да се уреждат тези неща със закон. Ако трябва нещо да се изписва специално, то тук и толкова. Със закон това вече означава в случая закон за българския език. За мен това е обидно, но както и да е.

ЮРИЙ БОРИСОВ: Тук се предлага един двоен стандарт. Чл. 53, в който се говори за културата в съответствие с етническата принадлежност, без никакви спорове се прие, че това предложение трябва да бъде уредено със закон. Тогава когато става въпрос за права на етнически групи - то може да се урежда със закон, а когато се говори за официалния език, изведнъж се разглежда като обидно. В никакъв случай това не е рационален аргумент и ако има някакво време ние бихме могли да разменяме не емоционални, а съдържателни аргументи дали е необходимо или не.

ПЕТЪР СТАЙКОВ: Времето напредна. Рационални аргументи има, но няма време.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Предлагам ви в 17,30 часа да се съберем в тази зала само по този въпрос. Междувременно чуйте предложението на господин Борисов. То е и на Румен Воденичаров?

РУМЕН ВОДЕНИЧАРОВ: Да, ние имаме съгласие.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Това се обсъди по парламентарни групи.

ЮРИЙ БОРИСОВ: Предлагам нещо друго: нека да не се съберем днес в 17,30 ч., защото вероятно Комисията ще бъде много изморена. Нека в понеделник с един ясен регламент за време да се започне с това нещо и в понеделник на обед или в 15 часа да се започне с този проблем, като се даде възможност само за аргумент, контрааргумент и гласуване.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Юрий Борисов ще даде текста.

РУМЕН ВОДЕНИЧАРОВ: Аз не споделям това предложение и настоявам днес да се разгледа чл. 3. Настоявам пред комисията днес да поставим чл. 3 за разглеждане в залата.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Защо?

РУМЕН ВОДЕНИЧАРОВ: Настоявам, господин Ганев, нека да го прогласуваме като процедурно предложение.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Стига с това прогласуване. Има шанс да се стигне с повечко съгласие...

РУМЕН ВОДЕНИЧАРОВ: На нас не ни трябва много голямо съгласие. На нас ни трябва две трети от присъстващите, господин Ганев. Не ме е еня, че господата от "Екогласност" няма да гласуват.

ПЕТЪР СТАЙКОВ: Трябва да те е еня малко, защото не само ти имаш мнение в този парламент. Има и мнения, които са малко по-различни от твоите.

ПРЕДС. ГИНЬО ГАНЕВ: Предложението е раздадено.
Закривам заседанието.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Гиньо Ганев)

Зана Зайтар

ВЕЛИКО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Комисия по изработване на проект за
Конституция на България

9.30

ПРИСЪСТВЕНА КНИГА
на 5 юни 1991 г.

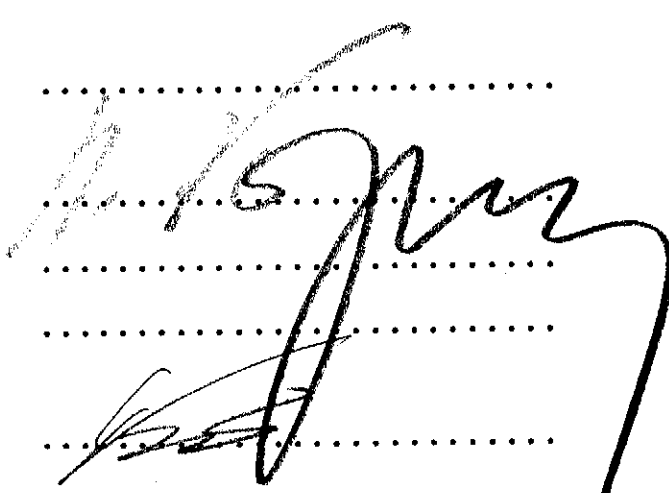
Председател
ГИНЬО ГАНЕВ

Заместник-председатели:
ЛЮБЕН АНДОНОВ КОРНЕЗОВ

СТОЯН ДИМИТРОВ ГАНЕВ

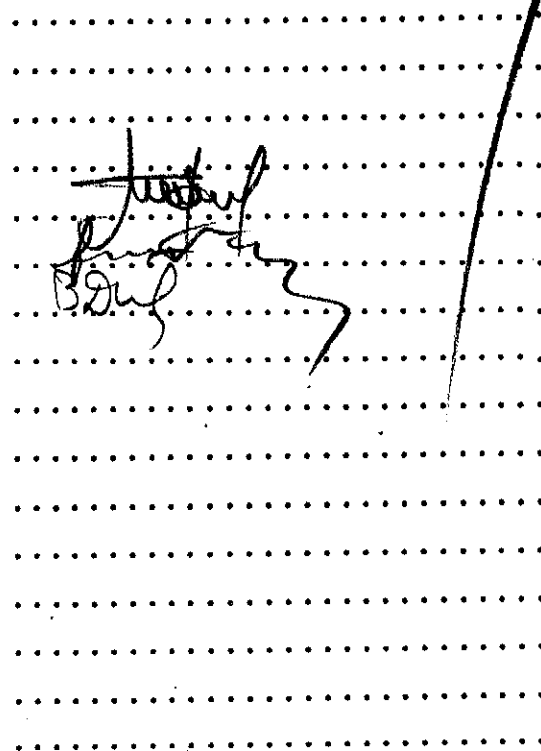
ЕЛЕНА ПЕТКОВА КИРЧЕВА

Секретар
ЯНАКИ БОЯНОВ СТОИЛОВ

Ч л е н о в е :

1. АЛЕКСАНДЪР АСЕНОВ ДЖЕРОВ
2. АЛЕКСАНДЪР ВАСИЛЕВ ЛИЛОВ
3. АЛЕКСАНДЪР ТРИФОНОВ ТОМОВ
4. АЛЕКСАНДЪР ЯНКОВ ДИМОВ
5. АНГЕЛ СТОЯНОВ МОМОВ
6. АТАНАС ГАНЕВ РАДЕВ
7. ВАСИЛ ТРИФОНОВ ДОЛАПЧИЕВ
8. ВЕЛКО ВЪЛКАНОВ ИВАНОВ
9. ВИКТОР ГЕОРГИЕВ ВЪЛКОВ
10. ВЛАДИСЛАВ ЖЕЛЯЗКОВ ДАСКАЛОВ
11. ГЕОРГИ ГЕОРГИЕВ ПИРИНСКИ
12. ДИМИТЪР ГЕОРГИЕВ ДИМИТРОВ
13. ДИМИТЪР ПЕТРОВ ЛУДЖЕВ
14. ЕЛКА ГЕОРГИЕВА КОНСТАНТИНОВА
15. ИБРАХИМ ТОСУН ТАТАРЛЪ
16. ИВАН ЗАПРЯНОВ ГЛУШКОВ

- 17. ЙОРДАН АНДРЕЕВ СТОЯНОВ
- 18. ЙОРДАН ТОЧЕВ КУКУРОВ
- 19. КАЛИН НИКОЛОВ ДИМИТРОВ
- 20. КИРИЛ СТОЯНОВ ЖЕЛЕВ
- 21. КРАСИМИР АНДРЕЕВ ПРЕМЯНОВ
- 22. КРУМ СПАСОВ НЕВРОКОПСКИ
- 23. ЛЮБЕН НАЙДЕНОВ ГРОЗДАНОВ
- 24. ЛЮБОМИР ЛАЛОВ ИВАНОВ
- 25. МАРИАНА СИМЕОНОВА ХРИСТОВА
- 26. МЕДИ ДОГАНОВ ДОГАНОВ
- 27. МИЛАН ДРЕНЧЕВ ЛАЗАРОВ
- 28. МИРОСЛАВ ДИМИТРОВ ДЪРМОВ
- 29. МИТРОПОЛИТ ПАНКРАТИЙ
- 30. МИХАИЛ НЕДЯЛКОВ САВОВ
- 31. НЕНЧО МАРИНОВ НЕНЧЕВ
- 32. НИКОЛАЙ ГЕНЧЕВ ПАВЛОВ
- 33. НОРА КРАЧУНОВА АНАНИЕВА
- 34. ПЕТЪР АНТОНОВ ДЕРТЛИЕВ
- 35. ПЕТЪР ЗАХАРИЕВ КОРНАЖЕВ
- 36. ПЕТЪР КИРИЛОВ БЕРОН
- 37. ПЕТЪР СТЕФАНОВ ОБРЕТЕНОВ
- 38. РОСЕН ХУБЕНОВ СТОИЛОВ
- 39. РОСИЦА АНАСТАСОВА СБИРКОВА
- 40. РУМЕН ИЛИЕВ ВОДЕНИЧАРОВ
- 41. РУМЯНА НИКОЛОВА ШУБЕКОВА
- 42. СНЕЖАНА ДАМЯНОВА БОТУШАРОВА
- 43. СОНЯ КРУМОВА МЛАДЕНОВА
- 44. СПАС АТАНАСОВ МУЛЕТАРОВ
- 45. СТЕФАН ДИМИТРОВ САВОВ
- 46. СТОЯН БОРИСОВ СТОЯНОВ
- 47. ТОДОР НИКОЛОВ ЛЮЦКАНОВ
- 48. ТРИФОН ДИМИТРОВ МИТЕВ
- 49. ХРИСТО ИВАНОВ ХРИСТОВ
- 50. ЧАВДАР ЙОРДАНОВ КЮРАНОВ
- 51. ЮЛИЙ ЮЛИЕВ БАХНЕВ
- 52. ЯНКО НИКОЛОВ ЯНКОВ

[Handwritten signature]
[Handwritten signature]
[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]
[Handwritten signature]

[Handwritten signature]
[Handwritten signature]